

Sprawozdanie z egzaminu maturalnego 2018

Język białoruski, ukraiński, litewski, kaszubski i łemkowski

Opracowanie

dr Paulina Olechowska (Centralna Komisja Egzaminacyjna)
Monika Sydor (Okręgowa Komisja Egzaminacyjna w Łomży)
Renata Pawlak (Okręgowa Komisja Egzaminacyjna w Gdańsku)
Danuta Pioch (współpracownik Okręgowej Komisji Egzaminacyjnej w Gdańsku)

Redakcja

dr Wioletta Kozak (Centralna Komisja Egzaminacyjna)

Opracowanie techniczne

Joanna Dobkowska (Centralna Komisja Egzaminacyjna)

Współpraca

Beata Dobrosielska (Centralna Komisja Egzaminacyjna)
Agata Wiśniewska (Centralna Komisja Egzaminacyjna)
Pracownie ds. Analiz Wyników Egzaminacyjnych okręgowych komisji egzaminacyjnych

SPIS TREŚCI

I. JĘZYK BIAŁORUSKI	4
Poziom podstawowy.....	4
1. Opis arkusza	4
2. Dane dotyczące populacji zdających.....	4
3. Przebieg egzaminu.....	5
4. Podstawowe dane statystyczne.....	6
Poziom rozszerzony	8
Komentarz	8
II. JĘZYK UKRAIŃSKI.....	17
Poziom podstawowy.....	17
1. Opis arkusza	17
2. Dane dotyczące populacji zdających.....	17
3. Przebieg egzaminu.....	18
4. Podstawowe dane statystyczne.....	19
Poziom rozszerzony	22
1. Opis arkusza	22
2. Dane dotyczące populacji zdających.....	22
3. Przebieg egzaminu.....	23
4. Podstawowe dane statystyczne.....	24
Komentarz	25
III. JĘZYK LITEWSKI	39
Poziom podstawowy.....	39
1. Opis arkusza	39
2. Dane dotyczące populacji zdających.....	39
3. Przebieg egzaminu.....	40
4. Podstawowe dane statystyczne.....	41
Poziom rozszerzony	44
1. Opis arkusza	44
2. Dane dotyczące populacji zdających.....	44
3. Przebieg egzaminu.....	45
4. Podstawowe dane statystyczne.....	46
Komentarz	47
IV. JĘZYK KASZUBSKI	62
Poziom rozszerzony	62
1. Opis arkusza	62
2. Dane dotyczące populacji zdających.....	62
3. Przebieg egzaminu.....	63
4. Podstawowe dane statystyczne	64
Komentarz	66
V. JĘZYK ŁEMKOWSKI.....	71
Poziom rozszerzony	71
1. Opis arkusza	71
WNIOSKI I REKOMENDACJE	72

Język białoruski

Poziom podstawowy

1. Opis arkusza

Arkusz egzaminacyjny z języka białoruskiego na poziomie podstawowym składał się z zadań sprawdzających umiejętności wykonywania na tekście nieliterackim operacji dowodzących jego rozumienia na różnych poziomach oraz z zadania polegającego na napisaniu wypracowania. Do tekstu *Мужчына ў слязах*, którego autorką jest Сандра Ньюман, odnosiły się 3 zadania otwarte krótkiej odpowiedzi i 3 zadania zamknięte; do tekstu *Лексіка з нацыянальна-культурным кампанентам у сучасным публіцыстычным дыскурсе* (Юрый Бабіч) – 2 zadania krótkiej odpowiedzi i 2 zadania zamknięte. Wypracowanie należało napisać na jeden z dwóch danych do wyboru tematów: temat 1. wymagał napisania rozprawki problemowej związanej z dołączonym fragmentem tekstu epickiego i brzmiał *У чым заключаецца канфлікт пакаленняў? Паразважай над праблемай і абгрунтуй свой погляд, спасылаючыся на пададзены ніжэй тэкст Барыса Сачанкі Чаравікі-туфелькі і іншыя тэксты культуры. Твая праца павінна налічваць не мени за 250 слоў*, natomiast temat 2. zawierał polecenie napisania interpretacji utworu lirycznego (postawienia tezy interpretacyjnej i jej uzasadnienia) *Пагоня*, którego autorem jest Максім Багдановіч. Za rozwiązanie wszystkich zadań zdający mógł otrzymać 50 punktów (13 punktów za rozwiązanie testu oraz 37 punktów za wypracowanie).

Zadania w arkuszu egzaminacyjnym sprawdzały wiadomości oraz umiejętności ujęte w podstawie programowej z języka mniejszości narodowej w czterech obszarach: I. Zrozumienie własnego dziedzictwa narodowego; II. Odbiór wypowiedzi i wykorzystanie zawartych w nich informacji; III. Tworzenie wypowiedzi; IV. Analiza i interpretacja tekstów kultury. Oprócz wymagań z IV etapu edukacyjnego (poziom podstawowy) obowiązywały wymagania z wcześniejszych etapów edukacyjnych.

2. Dane dotyczące populacji zdających

Tabela 1. Zdający rozwiązujący zadania w arkuszu standardowym*

Liczba zdających		165
Zdający rozwiązujący zadania w arkuszu standardowym	z liceów ogólnokształcących	165
	z techników	0
	ze szkół na wsi	0
	ze szkół w miastach do 20 tys. mieszkańców	0
	ze szkół w miastach od 20 tys. do 100 tys. mieszkańców	165
	ze szkół w miastach powyżej 100 tys. mieszkańców	0
	ze szkół publicznych	165
	ze szkół niepublicznych	0
	kobiety	114
	mężczyźni	51
	bez dysleksji rozwojowej	151
	z dysleksją rozwojową	14

* Dane w tabeli dotyczą wszystkich tegorocznych absolwentów.

Tabela 2. Zdający rozwiązujący zadania w arkuszach dostosowanych

Zdający rozwiązujący zadania w arkuszach dostosowanych	z autyzmem, w tym z zespołem Aspergera	0
	słabowidzący	0
	niewidomi	0
	słabosłyszący	0
	niesłyszący	0
	Ogółem	0

3. Przebieg egzaminu

Tabela 3. Informacje dotyczące przebiegu egzaminu

Termin egzaminu		23 maja 2018	
Czas trwania egzaminu		170 minut	
Liczba szkół		2	
Liczba zespołów egzaminatorów		1	
Liczba egzaminatorów		4	
Liczba obserwatorów ¹ (§ 8 ust. 1)		0	
Liczba unieważnień ²	w przypadku		
	art. 44zzv pkt 1	stwierdzenia niesamodzielnego rozwiązywania zadań przez zdającego	0
	art. 44zzv pkt 2	wniesienia lub korzystania przez zdającego w sali egzaminacyjnej z urządzenia telekomunikacyjnego	0
	art. 44zzv pkt 3	zakłócenia przez zdającego prawidłowego przebiegu egzaminu	0
	art. 44zzw ust. 1.	stwierdzenia podczas sprawdzania pracy niesamodzielnego rozwiązywania zadań przez zdającego	0
	art. 44zzy ust. 7	stwierdzenie naruszenia przepisów dotyczących przeprowadzenia egzaminu maturalnego	0
	art. 44zzy ust. 10	niemożność ustalenia wyniku (np. zaginięcie karty odpowiedzi)	0
Liczba wglądów ² (art. 44zzz)		0	
Liczba prac, w których nie podjęto rozwiązania zadań		0	

¹ Na podstawie rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 21 grudnia 2016 r. w sprawie szczegółowych warunków i sposobu przeprowadzania egzaminu gimnazjalnego i egzaminu maturalnego (Dz.U. z 2016 r., poz. 2223, ze zm.).

² Na podstawie ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (tekst jedn. Dz.U. z 2018 r., poz. 1457, ze zm.).

4. Podstawowe dane statystyczne

Tabela 4. Wyniki zdających – parametry statystyczne*

Zdający	Liczba zdających	Minimum (%)	Maksimum (%)	Mediana (%)	Modalna (%)	Średnia (%)	Odchylenie standardowe (%)	Odsetek sukcesów**
ogółem	165	38	100	68	66	70	14	100
w tym:								
z liceów ogólnokształcących	165	38	100	68	66	70	14	100
z techników	0	0	0	0	0	0	0	0
bez dysleksji rozwojowej	151	38	100	68	68	74	12	100
z dysleksją rozwojową	14	-	-	-	-	-	-	-

* Dane dotyczą wszystkich tegorocznych absolwentów. Parametry statystyczne są podane dla grup liczących 30 lub więcej zdających.

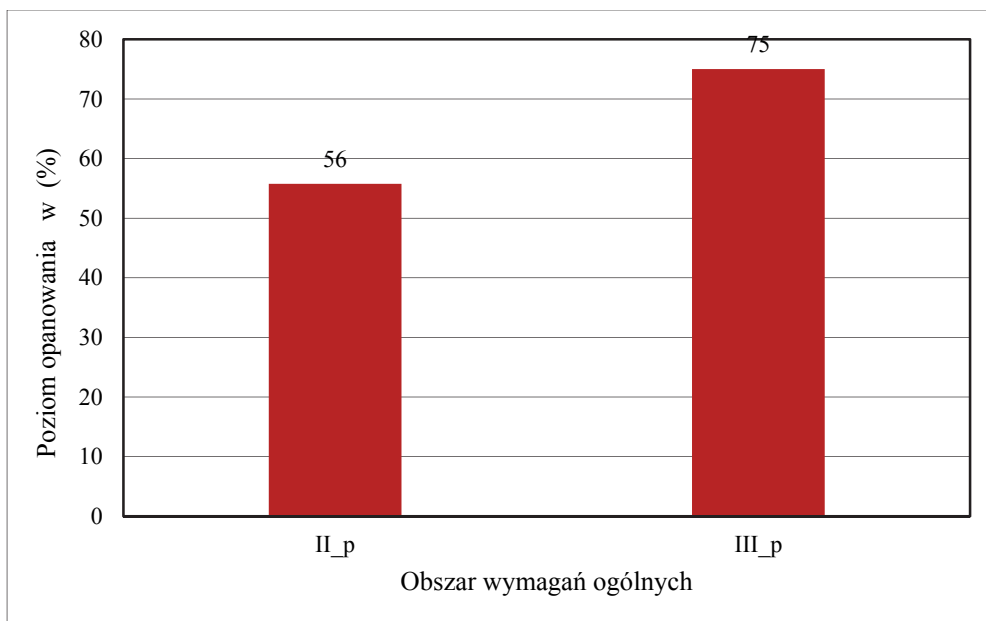
** Dane dotyczą tegorocznych absolwentów, którzy przystąpili do wszystkich egzaminów obowiązkowych.

Poziom wykonania zadań

Tabela 5. Poziom wykonania zadań

Nr zad.	Wymaganie ogólne	Wymaganie szczegółowe Zdający:	Poziom wykonania zadania (%)
1.	II. Odbiór wypowiedzi i wykorzystanie zawartych w nich informacji.	2.10) odczytuje sens tekstu, a w nim znaczenia wyrazów, grupy zdań uporządkowanych w akapicie.	16
2.	II. Odbiór wypowiedzi i wykorzystanie zawartych w nich informacji.	2.12) odczytuje sens tekstów publicystycznych, uwzględniając zawarte w nich informacje zarówno jawne, jak i ukryte.	51
3.	II. Odbiór wypowiedzi i wykorzystanie zawartych w nich informacji.	2.10) odczytuje sens tekstu, potrafi wydzielić fragment i objaśnić jego sens i funkcję na tle całości.	73
4.	II. Odbiór wypowiedzi i wykorzystanie zawartych w nich informacji.	2.17) rozpoznaje części mowy (szkoła podstawowa).	35
5.	II. Odbiór wypowiedzi i wykorzystanie zawartych w nich informacji.	2.12) odczytuje sens tekstów publicystycznych, uwzględniając zawarte w nich informacje zarówno jawne, jak i ukryte.	93
6.	II. Odbiór wypowiedzi i wykorzystanie zawartych w nich informacji.	2.8) wyszukuje w wypowiedzi potrzebne informacje (gimnazjum).	70
7.	II. Odbiór wypowiedzi i wykorzystanie zawartych w nich informacji.	2.10) odczytuje sens tekstu, potrafi wydzielić jego fragment i objaśnić jego sens i funkcję na tle całości.	41

8.	II. Odbiór wypowiedzi i wykorzystanie zawartych w nich informacji.	2.9) hierarchizuje informacje w zależności od ich funkcji w przekazie (gimnazjum).	55
9.	II. Odbiór wypowiedzi i wykorzystanie zawartych w nich informacji.	2.10) odczytuje sens tekstu, a w nim znaczenia wyrazów, grupy zdań uporządkowanych w akapicie.	44
10.	II. Odbiór wypowiedzi i wykorzystanie zawartych w nich informacji.	2.12) odczytuje sens tekstów publicystycznych, uwzględniając zawarte w nich informacje zarówno jawne, jak i ukryte.	67
Zadanie sprawdzające tworzenie wypowiedzi – wypracowanie			
Treść	I. Zrozumienie własnego dziedzictwa narodowego lub etnicznego.	1.1) zna utwory literackie i inne teksty kultury ważne dla poczucia tożsamości narodowej.	75
Poprawność rzeczowa	IV. Analiza i interpretacja tekstów kultury.	4.7) określa problematykę utworu (gimnazjum); 4.10) rozpoznaje sposoby kreowania bohatera i świata przedstawionego.	98
Zarys kompozycyjny	III. Tworzenie wypowiedzi.	3.1) sprawnie posługuje się oficjalną odmianą języka narodowego (gimnazjum); 3.1) tworzy dłuższy tekst pisany zgodnie z podstawowymi regułami jego organizacji, przestrzegając zasad spójności znaczeniowej i logicznej; 3.2) tworzy samodzielną wypowiedź argumentacyjną według podstawowych zasad logiki i retoryki (stawia tezę, dobiera i porządkuje argumenty, dobiera przykłady ilustrujące wywód myślowy, przeprowadza prawidłowe wnioskowanie); 3.4) stosuje uczciwe zabiegi perswazyjne, zdając sobie sprawę z ich wartości i funkcji.	95
Spójność lokalna			96
Stosowność stylu	III. Tworzenie wypowiedzi.	3.1) sprawnie posługuje się oficjalną i nieoficjalną odmianą języka narodowego (gimnazjum).	62
Poprawność językowa		3.10) operuje słownictwem z określonych kręgów tematycznych; 3.11) tworząc wypowiedzi, dąży do precyzyjnego wysławiania się (gimnazjum); 3.12) stosuje związki frazeologiczne, rozumiejąc ich znaczenie (gimnazjum); 3.14) stosuje różne rodzaje zdań we własnych tekstach (gimnazjum); 3.19) stosuje poprawne formy odmiany [...] wyrazów w związkach składniowych (gimnazjum).	58
Poprawność zapisu		3.15) wykorzystuje wiedzę o składni w stosowaniu reguł interpunkcyjnych (gimnazjum); 3.13) pisze poprawnie pod względem ortograficznym (szkoła podstawowa); 3.14) poprawnie używa znaków interpunkcyjnych (szkoła podstawowa).	58

Wykres 2. Poziom wykonania zadań w obszarze wymagań ogólnych

Poziom rozszerzony

Do tegorocznej edycji egzaminu z języka białoruskiego na poziomie rozszerzonym zgłosiło się 11 osób. Wszystkie osoby to laureaci i finaliści olimpiady z języka białoruskiego, którzy byli zwolnieni z egzaminu maturalnego i na świadectwie mają wpisany wynik maksymalny.

Komentarz

1. Analiza jakościowa zadań

Poziom podstawowy

Zadania w części testowej

Część I egzaminu pisemnego obejmowała rozwiązanie dwóch wiązek zadań i sprawdzała umiejętności rozumienia tekstów publicystycznych na co najmniej dwóch poziomach: znaczeń oraz struktury i komunikacji.

Stopień opanowania umiejętności sprawdzanych w zadaniach

Zadania 1.–6.

Pierwsza wiązka zadań odnosiła się do tekstu *Мужчына ў слязах* autorstwa Sandry Njuman. Problematyka tekstu dotyczyła obecności męskiego płaczu w tekstach kultury, jej zrozumienie było podstawą do rozwiązania zadań 1.–6. sprawdzających umiejętności z II obszaru podstawy programowej.

Rozumienie tekstu na poziomie znaczeń

Zadanie 1. stanowiło wprowadzenie do analizy tekstu i wymagało odczytania jego sensu oraz wyjaśnienia trzech związków wyrazowych, zadanie miało charakter otwarty. Za poprawne rozwiązanie zdający otrzymywał 1 punkt. Zadanie okazało się bardzo trudne (poziom wykonania –

16%). Najwięcej kłopotu mieli zdający z wyjaśnieniem ostatniego związku wyrazowego *нястрымана плакаць*. Leksyka zawarta w tekście częściowo zawierała słowa z codziennej komunikacji, przede wszystkim jednak sprawdzała zasób leksykalny zdającego w zakresie białoruskiego języka literackiego.

Zadanie 2. wymagało odczytania sensu tekstu z uwzględnieniem zawartych w nim informacji jawnych, jak i ukrytych. Zadanie miało charakter zamknięty. Ponad połowa zdających poprawnie odczytała tekst (poziom wykonania – 51%), czyli dobrze poradziła sobie z analizą informacji oraz wnioskowaniem. Dla połowy zdających leksyka zawarta w tekście był niezrozumiała, co uniemożliwiło poprawne wykonanie polecenia.

Zadanie 6. sprawdzało umiejętność z III etapu edukacyjnego i wymagało odnalezienia w tekście i podania dwóch tekstów kultury zawierających przykłady męskiego płaczu. Okazało się dla zdających łatwe (poziom wykonania – 70%). Wyszukiwanie informacji nie jest umiejętnością złożoną i zdający, jak co roku, nie mieli kłopotów z poprawnym wykonaniem zadania.

Świadomość językowa i stylistyka, struktura tekstu

Zadanie 3. wymagało rozpoznania cech języka i struktury tekstu. Zdający miał ustalić, które z podanych cech języka występują w tekście S. Njuman. Zadanie miało charakter zamknięty, za poprawne wskazanie 4 odpowiedzi zdający mógł otrzymać 2 punkty, za poprawne wskazanie trzech odpowiedzi – otrzymywał 1 punkt. Zadanie okazało się łatwe (poziom wykonania – 73%). Zdający w większości poprawnie wskazywali na obecność w artykule toku argumentacyjnego oraz występowanie słów z języka potocznego, potrafili właściwie odczytać strukturę tekstu.

Zadanie 4. sprawdzało umiejętność z II etapu edukacyjnego: rozpoznawanie części mowy. Zdający mieli wskazać część mowy, do której należą wyrazy *літаральна, наскрозь, насупраць*. Poprawne wykonanie polecenia okazało się dla zdających trudne (poziom wykonania – 35%). Przysłówek *літаральна* występuje w języku literackim i tekstach o charakterze naukowym, dwa kolejne natomiast pochodzą z języka potocznego. Zadanie sprawdzało podstawową znajomość gramatyki języka białoruskiego.

Zadanie 5. wymagało przeanalizowania znaczenia frazeologizmu i określenia, w jakiej funkcji występuje on w tekście. Zadanie miało charakter zamknięty i było dla zdających łatwe (najłatwiejsze w arkuszu: poziom wykonania – 93%). Zdający zrozumieli związek frazeologiczny *плача кривавымі слязьмі* oraz jego użycie w funkcji metafory.

Zadania 7.–10.

Druga wiązka zadań odnosiła się do tekstu *Лексіка з нацыянальна-культурным кампанентам у сучасным публіцыстычным дыскурсе* autorstwa Jurija Babcza. Problematyka tekstu dotyczyła konieczności uprawiania dyskursu publicystycznego w literackim języku białoruskim.

Rozumienie sensu tekst na różnych jego poziomach

Zadanie 7. zawierało słownikową definicję słowa *рэтранслятар* i do zdającego należał wybór (zadanie zamknięte), w jakim znaczeniu zostało ono użyte w tekście. By poprawnie wykonać polecenie należało przeczytać i zrozumieć definicje słownikową słowa *рэтранслятар*, odszukać słowo w tekście i zrozumieć jego znaczenie i funkcję w kontekście całego tekstu, a następnie wybrać odpowiedź. Ponad 40% zdających wykonało to zadanie poprawnie. Sprawdzało ono umiejętności złożone, w tym analizę informacji zawartych w tekście, rozstrzyganie, znajomość leksyki języka białoruskiego. Wystąpił problem ze zrozumieniem kontekstu użycia słowa *рэтранслятар*.

W zadaniu 9. należało odczytać sens trzech wyrazów wyróżnionych w tekście oraz dobrać odpowiednie wyjaśnienia, zadanie miało charakter zamknięty, było dla zdających trudne (poziom

wykonania – 44%). Błędy wynikały z dobierania więcej niż jednego znaczenia do poszczególnych słów. Trudność zdającym sprawiło zrozumienie poszczególnych znaczeń, bo nie powieły one słownictwa zastosowanego w tekście. Ponadto zdający otrzymywał za to zadanie jeden punkt po dobraniu trzech poprawnych odpowiedzi.

Zadanie 10., otwarte, sprawdzało umiejętności odczytania części tekstu na poziomie znaczeń dosłownych i ukrytych oraz sformułowania krótkiej odpowiedzi dotyczącej problematyki fragmentu tekstu. Zadanie wymagało sprawnej analizy treści oraz wnioskowania i uogólniania informacji. Poprawnie to zadanie wykonało 67% zdających. Zwięzłe przedstawienie fragmentu treści artykułu przysporzyło maturzystom wielu problemów, najtrudniejsze było zachowanie właściwego poziomu uogólnienia.

Plan tekstu

W zadaniu 8. należało napisać plan tekstu. Plan miał charakter odtwórczy i miał być efektem analizy tekstu. Sprawdzał umiejętności analityczne w tym odróżnianie informacji ogólnych od szczegółowych oraz umiejętności językowe i stylistyczne – dobierania poprawnych pod względem gramatycznym i stylistycznym, konstrukcji składniowych. Wykonanie zadania okazało się umiarkowanie trudne (poziom wykonania 55%). Zdający mieli problem z selekcją ważności poszczególnych informacji oraz z formułowaniem poprawnych pod względem gramatycznym konstrukcji składniowych.

Rozwiązanie zadań w tej części arkusza okazało się dla zdających trudne lub umiarkowanie trudne. Zdający mieli problemy z odczytywaniem informacji zawartych w tekstach źródłowych oraz z ich wykorzystaniem w formułowaniu własnych odpowiedzi. Leksyka zawarta w obu tekstach różniła się od języka używanego w codziennej komunikacji. Przyczyną gorszych wyników w omówionych zadaniach mogło być występujące w tekstach słownictwo, dotyczące spraw związanych z zagadnieniami kultury wysokiej oraz normalizowaniem języka, a więc nieużywane w języku codziennym, potocznym. Należy podkreślić konieczność czytania w toku nauki szkolnej artykułów publicystycznych w języku białoruskim.

2. Problem „pod lupą”

Najtrudniejszym zadaniem w arkuszu okazało się zadanie 1., które stanowiło wprowadzenie do analizy tekstu i wymagało jego odczytania na poziomie znaczeń dosłownych i ukrytych oraz podania wyjaśnienia trzech związków wyrazowych, zadanie miało charakter otwarty. Sprawdzało zatem umiejętności na poziomie rozumienia przede wszystkim znaczeń wyrazów, grup zdań uporządkowanych w akapitach, ale także wnioskowania. Za poprawne podanie trzech wyjaśnień zdający otrzymywał 1 punkt.

Zdecydowana większość zdających podjęła się rozwiązania zadania. Jednak tylko 16 % rozwiązało je poprawnie. Błędy polegały na wyjaśnieniu związków wyrazowych poza kontekstem tekstu oraz na tym, że zamiast podać wyjaśnienie – nazywano środki językowe.

Przykład 1. Odpowiedź w pełni poprawna – 1 punkt.

заплацаць для паказу – *умодзя гэ дачыні*
 фактычна, у сапраўднасці – *санаая праца*
 нястрымана плацаць – *малкалы дз пераправа*

Przykłady 2–3. Odpowiedzi niepoprawne, brak odniesienia do tekstu – 0 punktów.

Приклад 2.

заплакаць для паказу – былішчыць з сядзе акцунью слязы на пахабанні
 фактычна, у сапраўднасці – канешне
 нястрымана плакаць – з хважымца аднадушным ~~всім~~ плачам

Приклад 3.

заплакаць для паказу – сямце на прэсмету блістучей
 фактычна, у сапраўднасці – нарыковби фалем
 нястрымана плакаць – ~~не~~ ~~не~~ плакаць, накурць ружавби. ~~а~~
 Не праводжы Москозьб

Приклад 4. Odpowiedź niepoprawna, brak wyjaśnienia znaczeń. – 0 punktów.

заплакаць для паказу – метафара
 фактычна, у сапраўднасці – кітлінін
 нястрымана плакаць – прасліць
 (Note: The handwritten text in the image is "метафара", "кітлінін", and "прасліць".)

Tegoroczne wyniki z części testowej arkusza były niższe niż w latach poprzednich, chociaż teksty dołączone do arkusza oraz zadania poziomem trudności nie odbiegały od lat poprzednich. Rozwiązanie zadań w tej części arkusza okazało się dla większości zdających trudne lub umiarkowanie trudne. Zdający mieli problemy z odczytywaniem informacji zawartych w tekstach źródłowych oraz z ich wykorzystaniem w formułowaniu własnych odpowiedzi. Leksyka zawarta w obu tekstach różniła się od języka używanego w codziennej komunikacji. Przyczyną gorszych wyników w omówionych zadaniach mogło być występujące w tekstach słownictwo, dotyczące spraw związanych z zagadnieniami kultury wysokiej oraz normalizowaniem języka, a więc nieużywane w języku codziennym, potocznym. Należy podkreślić konieczność czytania w toku nauki szkolnej artykułów publicystycznych w języku białoruskim.

Zadanie 11. – wypracowanie

Zadanie 11. sprawdzało opanowanie umiejętności tworzenia własnego tekstu w języku białoruskim w związku z tekstem literackim zamieszczonym w arkuszu egzaminacyjnym. Zdający mieli do wyboru: rozprawkę problemową lub interpretację tekstu poetyckiego. Podstawę każdej z nich stanowiła praca z tekstem literackim. W przypadku rozprawki problemowej była to interpretacja fragmentu prozy ukierunkowana poleceniem zawierającym problem, który należało rozwiązać, w drugim temacie – nieukierunkowana interpretacja wiersza lirycznego.

Każda z form wypowiedzi zaproponowanych w arkuszu egzaminacyjnym musiała spełniać wymagania stawiane dłuższej wypowiedzi o charakterze argumentacyjnym, w której zdający zobowiązany był do wykorzystania innych tekstów kultury (rozprawka problemowa) lub odwołania się do szerszych kontekstów interpretacyjnych (interpretacja tekstu poetyckiego). Wypracowanie naturalne powinno być poprawne merytorycznie, w sposób logiczny i spójny realizować zamysł kompozycyjny zaproponowany przez piszącego, być poprawne pod względem stylistycznym i językowym. Powinno także spełniać wymaganie stawiane dłuższymi wypowiedziami, czyli liczyć minimum 250 słów. W wypracowaniach krótszych oceniano jedynie zaprezentowane stanowisko piszącego, poziom jego uzasadnienia i poprawność rzeczową. Pozostałe kryteria nie podlegały ocenie.

W całości na 0 pkt oceniano prace niemające charakteru argumentacyjnego (pozbawione stanowiska wobec problemu lub koncepcji interpretacyjnej, np. będące streszczeniem tekstu, biografią autora, rozwijające myśli niezwiązane z poleceniem) oraz zawierające kardynalne błędy rzeczowe, świadczące o nieznajomości tekstu kultury lub kontekstu interpretacyjnego, do którego odwoływał się zdający.

Тема 1. У чым заключаецца канфлікт пакаленняў? Паразважай над праблемай і абгрунтавай свой погляд, спасылаючыся на падазены ніжэй тэкст Барыса Сачанкі *Чаравікі-туфелькі* і іншыя тэксты культуры. Твая праца павінна налічваць не менш за 250 слоў.

Wymaganiem postawionym przed maturzystą było napisanie dłuższej wypowiedzi o charakterze argumentacyjnym w języku białoruskim. Podstawą jej tworzenia było wielostronne rozważenie problemu dotyczącego konfliktu pokoleń i wymagającego rozstrzygnięcia, na czym polega konflikt pokoleń. Tekstem literackim, który miał dostarczyć podstawowych argumentów, był fragment *Чаравікі-туфелькі* Borysa Saczanki. Maturzysta powinien zrozumieć sens załączonego fragmentu, określić jego problematykę i wykorzystać ją w charakterze argumentacyjnym, aby umotywować swoje stanowisko. Podstawą kolejnych argumentów miał uczynić inne teksty kultury.

Poniżej przykład wypracowania (Przykład 1.), w którym realizacja wszystkich kryteriów została oceniona na maksymalną liczbę punktów.

Zdający zrozumiał zawarty w temacie problem, postawił tezę i zaproponował trafne rozwiązanie problemu. Zawarł w pracy uzasadnienie, które jest trafne (zawiera logicznie poprawne argumenty, czyli stwierdzenia poparte przykładami za przyjętym rozwiązaniem problemu), szerokie (trafnie odniósł się do wszystkich elementów wskazanych w poleceniu) i pogłębione (wnikliwie odniósł się w rozwinięciu do wszystkich elementów polecenia).

Przykład 1.

Можна сказаць, што паміж бацькамі і дзецьмі павінна быць велькіе ках і каханне. Аднак яны велькі часта сварацца. Гэты канфлікт пакаленняў заключаецца ў тым, што ў іх прадстаўнікаў розныя вартасці і яны не могуць зразумець свое ўзаемна.

Я памну свае разратанні ад ~~сп~~ апавядання Барыса Сачанкі „Чаравікі-туфелькі”. Можна заўважыць, што паміж ^{ваюючымі} героямі ўзнікла ~~сва~~ сварка. Дочка, маючая дзіўныя прывычкі, прапачыла сваё бацьку, каб ён купіў ~~я~~ ёй новыя туфлі. Аднак, ~~я~~ стары прафесар велькі здзіўляе, што для яго дачка патрэбны наступныя доты. Бацька проста не можа

зразукець каботта ^{як} ззійчыне, тамі яна ме
 іх велыкі якога. Дзе чамавека які ззійчыне
 прадстаўнікам старога пакалення ў тым
 ёсьць ватнейшыя рэчы ад наступнай пары
 тудзі. Ч. іно чамадоці ён гэты тымкі адны
 чаравікі, якія муаў шанаваць. Цяпер ён таксама
 шануе і і чакіць усе што здарэцца ў яго
 тымкі, напрыклад то, што ён цяпер прадсэр,
 ззійчыны сваёй сеткай працы. Дачка, каабарот
 прадстаўнік маладога пакалення і не якое
 зразукець дацькі. Дзе ~~я~~ яе новае тудзевікі
 велыкі ватныя тымкі што яна кога бчы
 прыхотай і модна апракуча. Дзійчына
 лічыць гэта найватнейшай вартасцю тымкі
 што ззійчыны ~~як~~ тымкі можа бчы як
 ўсе в яе сябракі. Ч. які разныя вартасці і
 патрэбы і тымкі пачытнікі пайтаў канкрэкт.
 Кеша адны адныць лшчэ аднаго аргу-
 мента. Гэта паазейі іералі твора Вікцэнта
 Дуіна-Марцінкевіча "Піскава шмехта". Ч. кіт
 мажам зайважыць, што дзе прадстаўнікаў
 маладога пакалення, гэта значыць дзе
 Ірышкі і Марасі, найватнейшае вартасцю
 гэта каханне. Яны бедоць ко як сілкі
 себе кахаюць і яны перакананы, што зайсефы
 будуць разам, нават супраць волі іх дацькаў.
 Дзе Ціхона Пратасавіцкая гаворыць вартасцю,
 гэта не шчасце дачкі, а то ~~што ба~~ каб
 бараніць свой ^{шмехці} шкар. Гэта дзе яго так
 важнае, што каб казі Кутарга каце, што
 можа яму ў гэтым ^{опачады} дачка. Ціхон ззійчыны
 саб ~~як~~ стары Кутарга ажакіць з
~~я~~ яго дачкой, каце бедоць што яна
 кажа Ірышкі. Гэта павертае то што
 тымкі павод канкрэкта пакалення гэта
 разныя вартасці, якія ^{не} не пазваляюць зразукець
 себе узалека.

Маї даказанні не былі аб памыцы, камі аб не
 не прывяла мена аднаго аргумента. Гэта
 сітуацыя твора Вадзіслава Рейхонта
 «Шторі» Стары гаспадар Мацей, у якога
 велікае і багатае гаспадарства, * хоца
 цешыцца іх велікі дама. На ^{гэтай} ~~гэтай~~ прычыне
 яго малады сын Антэк злучыў на свайго
 бацьку. Ч яго ён ёсць тонка і азцы і таму
 ён хоца мець уласна зямлю, а не

працаваць як нейкі парабак. Ён адчувае што
 бацька яго не шануе. Аднак, ~~не~~ Мацей не
 хоца аддаць свай зямлі таму, што упер ён
 з'яўляецца адным із найбагацейшых людзей у
 вёсцы і не хоца зтага патраціць ~~як~~ ^{як}
 кантракт заключаецца ў гэтым, што ў аднаго
 і другога разныя бартацы і зта безе іх да
 сфарак.

Надсумоўваючы, прыведзены аргументы
 дазваляць зразумецца са ~~суб'екта~~ ^{суб'екта} суб'ектэнне,
 што што галоўныя паводам кантракце
 пакаменнай з'яўляецца брак недахоп
 узаемнага зразумення. Яго прычынай ёсць
 разныя бартацы.

Temat 1. był chętnie wybierany przez maturzystów. Na uwagę zasługuje fakt, że zdecydowana większość zdających (poziom wykonania – 75 %) sformułowała stanowisko adekwatne do problemu podanego w poleceniu oraz uzasadniła je trafnie i szeroko. Znaczna większość zdających otrzymała także maksymalną liczbę punktów za poprawność rzeczową, zamysł kompozycyjny i spójność lokalną. Za poprawność językową, podobnie jak w latach poprzednich, jedynie 58% zdających otrzymało maksymalną liczbę punktów i za poprawność zapisu również 58%. Za stosowny styl maksymalną punktację otrzymało 62% zdających.

Temat 2. **Зрабі аналіз верша. Пастаў інтэрпрэтацыйны тэзіс і абгрунтуй яго. Твая праца павінна налічваць не менш за 250 слоў** zawierał polecenie interpretacji wiersza Maksima Bahdanowicza pt. *Пагоня*

Podstawą rozwiązania zadania jest nieukierunkowana interpretacja tekstu poetyckiego. Piszący powinien sformułować tezę lub hipotezę interpretacyjną wyrażającą nadrzędny sens utworu i uzasadnić ją argumentami, które wynikają z odczytania sensu utworu, zawierają elementy sfunkcjonalizowanej analizy oraz kontekstów interpretacyjnych (np. historycznoliterackiego, historycznego, biograficznego, filozoficznego, kulturowego) pogłębiających odczytane sensy tekstu poetyckiego.

Poniżej przykład wypracowania (Przykład 1.), w którym zdający otrzymał maksymalną liczbę punktów za realizację wszystkich kryteriów z wyjątkiem kryterium B. Zdający zawarł w pracy uzasadnienie trafne (zawiera powiązane z tekstem argumenty na rzecz odczytania utworu), ale niepogłębione i to zarówno jeśli chodzi o sfunkcjonalizowaną analizę fragmentów wiersza, jak i analizę przywołanych kontekstów interpretacyjnych, w tym obrazu Litwy przedstawionego w inwokacji w *Panu Tadeuszu* Adama Mickiewicza.

Przykład 1.

Максим Балданович єста одрин з найбашу
 знаных і цнаних беларуских айтарайн і
 паэтай. Напісаў ён многа выдатных твораў, і праца
 у якіх пісаў ён амальвараў ён ад розных,
 важных для народней справах. Балдановіч Максим
 з'аўмяецца таксама айтарам вярша „Палоня”,
 у якім на гэце пісаў ён ад айчыне.
 Верш „Палоня” напісаны з 1916 года.
 Мы можам думаць, што „я” лірычнае ў
 гэтым єста сам айтар твора - Максим
 Балдановіч. Звартаецца ён да айчыны -
 Беларусі, але і таксама да
 самай Беларусі, ад чын свядомы зварот слова
 „Маці родная”, „Маці - Краіна! (...) ты правая”
 або непазрэмі зварот ~~ты~~ - амосрода „Бело-
 русь”. У гэтым можна падумаць як вайскую
~~навінку~~ ^{навагу} мае „я” лірычнае да свай
 айчыны. Айтар кажае ёй „Маці”, што
 кажае як дзітка для сваё айчыны. Камі з
 звартаецца да роднай краіны ніша слова
 „Ма”, „Цабе” з вайскай літары, што
 свядомы ад ~~бе~~ ад нашане.
 Айтар у вяршы ўспамінае ад
 літоўскай Палоні і анівае яе - „У вайскай
 пене красавіцка коні, - Рубіцца, мкнуча і
 цяжка хрыпаць”. Ён таксама ніша што
 латвай Палоні кажае запытаць і
 знішчыць, бо яна мае такую веру і сілу.

"А" ні: У вершы творца прамоўца амараецка
 можа знадзіраваць морей ад стамі
 памрыжамі і заўсёды ваіны за сваю
 радзіну, таму што гэта адно з
 найбольш імгальных вартасці ў нашым
 жыцці айтар азначае да народа каг мікаі
 не даваць суржыцы адны і стамі адданы
 Беларусь Паркавае таксама што мы павінны
 адны ланові навамі адраць моцце за радзі
 край.

У апошняй частцы вершы, а "імітывае
 фармаецца да Беларусь. Крэста Праця радзіну
~~каг~~ каг яна выдзяляе яму і іншым, ад
 чым сядмаць слова: "Мы працаем, мы
 праці свайго сына..." Гэты мы таксама
 паказвае, што прамоўца ніх і жыцця з
 айчынай

Радотны мотыў айчыны паказаны
 адны на прыклад ў "тану Мадейну" айтарства
 адрама Міжкевіча дзе ў Імвокацыі ~~каг~~
 айтар звертаецца да шмты. Камса ён,
 што мы пачынаем санкцы айчыну тады
 казі ~~каг~~ і со сфраніх Міжкевіч паказвае
 можа ~~каг~~ аму да ~~каг~~ краю і ~~каг~~ Паркавае
~~каг~~ што яна найбольш важная
 ў жыцці.

Парсуювачычы, а аўтаю, што
 веры палоня "Максіма Багдановіча гэта
 памрыжамыне разважанне ад айчыне. Гэты
 такса павінен таксама паказваць, што мы
 заўсёды павінны думам ад ~~каг~~ ~~каг~~ айчыны

MOB_IP

Strona 9 z 12

падробна як
 Багдановіч

сваім краю і адначасова аму ў памрыжамы.

Тема 2. быў рэдка выбіраў праз матурызтўв. Вільсзўщ здаўчых прыўяла канцэпцўю интерпретацијнај неспречнај з текстом. Абы поўгўбїч интерпретациј, некўтўрчы здаўчы прыўвўчывалї контектсы лїтерачкїе, једнак їх не розвїјалї. Істўта контектсу интерпретацијнаго јест розвїїенїе, поўгўбїенїе одчўтаных сенсўв интерпретованого вїерша, а не једынїе одвўланїе до тўтулўв їннїх текстўв культуры подеўмўючых тен сам проблем чы мўтыв.

Język ukraiński

Poziom podstawowy

1. Opis arkusza

Arkusz egzaminacyjny z języka ukraińskiego na poziomie podstawowym składał się z zadań sprawdzających umiejętności wykonywania na tekście nieliterackim operacji dowodzących jego rozumienia na różnych poziomach oraz z zadania polegającego na napisaniu wypracowania. Do tekstu *Ненасильство завжди перемагає*, którego autorem jest Олесь Кульчинський, odnosiło się jedno zadanie otwarte krótkiej odpowiedzi oraz 3 zadania zamknięte; do tekstu *Патріотизм виникає там, де людині є що втрачати* (Святослав Вакарчук) – 4 zadania otwarte krótkiej odpowiedzi oraz 2 zadania zamknięte. Wypracowanie należało napisać na jeden z dwóch danych do wyboru tematów: temat 1. wymagał napisania rozprawki problemowej związanej z dołączonym fragmentem tekstu epickiego i brzmiał *Чи технічний прогрес гарантує людині щастя? Розглянь проблему на основі наведеного уривку з повісті Юрія Щербака Чорнобиль та звернись до інших текстів культури. Твоя робота повинна налічувати мінімум 250 слів*, natomiast temat 2. zawierał polecenie napisania interpretacji wiersza (postawienia tezy interpretacyjnej i jej uzasadnienia) *Ти зрікся мови рідної*, którego autorem jest Дмитро Павличко. Za rozwiązanie wszystkich zadań zdający mógł otrzymać 50 punktów (13 punktów za rozwiązanie testu oraz 37 punktów za wypracowanie).

Zadania w arkuszu egzaminacyjnym sprawdzały wiadomości oraz umiejętności ujęte w podstawie programowej z języka mniejszości narodowej w czterech obszarach: I. Zrozumienie własnego dziedzictwa narodowego lub etnicznego; II. Odbiór wypowiedzi i wykorzystanie zawartych w nich informacji; III. Tworzenie wypowiedzi; IV. Analiza i interpretacja tekstów kultury. Oprócz wymagań z IV etapu edukacyjnego (poziom podstawowy) obowiązywały wymagania z wcześniejszych etapów edukacyjnych.

2. Dane dotyczące populacji zdających

Tabela 1. Zdający rozwiązujący zadania w arkuszu standardowym*

Liczba zdających		76
Zdający rozwiązujący zadania w arkuszu standardowym	z liceów ogólnokształcących	76
	z techników	0
	ze szkół na wsi	0
	ze szkół w miastach do 20 tys. mieszkańców	49
	ze szkół w miastach od 20 tys. do 100 tys. mieszkańców	17
	ze szkół w miastach powyżej 100 tys. mieszkańców	10
	ze szkół publicznych	76
	ze szkół niepublicznych	0
	kobiety	49
	mężczyźni	27
	bez dysleksji rozwojowej	61
	z dysleksją rozwojową	15

* Dane w tabeli dotyczą wszystkich tegorocznych absolwentów.

Tabela 2. Zdający rozwiązujący zadania w arkuszach dostosowanych

Zdający rozwiązujący zadania w arkuszach dostosowanych	z autyzmem, w tym z zespołem Aspergera	0
	słabowidzący	1
	niewidomi	0
	słabosłyszący	0
	nielubiący	0
	ogółem	1

3. Przebieg egzaminu

Tabela 3. Informacje dotyczące przebiegu egzaminu

Termin egzaminu		23 maja 2018	
Czas trwania egzaminu		170 minut	
Liczba szkół		4	
Liczba zespołów egzaminatorów		1	
Liczba egzaminatorów		2	
Liczba obserwatorów ³ (§ 8 ust. 1)		0	
Liczba unieważnień ⁴	w przypadku:		
	art. 44zzv pkt 1	stwierdzenia niesamodzielnego rozwiązywania zadań przez zdającego	0
	art. 44zzv pkt 2	wniesienia lub korzystania przez zdającego w sali egzaminacyjnej z urządzenia telekomunikacyjnego	0
	art. 44zzv pkt 3	zakłócenia przez zdającego prawidłowego przebiegu egzaminu	0
	art. 44zzw ust. 1.	stwierdzenia podczas sprawdzania pracy niesamodzielnego rozwiązywania zadań przez zdającego	0
	art. 44zzy ust. 7	stwierdzenie naruszenia przepisów dotyczących przeprowadzenia egzaminu maturalnego	0
	art. 44zzy ust. 10	niemożność ustalenia wyniku (np. zaginięcie karty odpowiedzi)	0
Liczba wglądów ⁴ (art. 44zzz)		0	
Liczba prac, w których nie podjęto rozwiązania zadań		0	

* Dane dotyczą obu poziomów egzaminu (podstawowego i rozszerzonego) łącznie.

³ Na podstawie rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 21 grudnia 2016 r. w sprawie szczegółowych warunków i sposobu przeprowadzania egzaminu gimnazjalnego i egzaminu maturalnego (Dz.U. z 2016 r., poz. 2223, ze zm.).

⁴ Na podstawie ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (tekst jedn. Dz.U. z 2018 r., poz. 1457, ze zm.).

4. Podstawowe dane statystyczne

Tabela 4. Wyniki zdających – parametry statystyczne*

Zdający	Liczba zdających	Minimum (%)	Maksimum (%)	Mediana (%)	Modalna (%)	Średnia (%)	Odchylenie standardowe (%)	Odsetek sukcesów**
ogółem	76	30	94	78	82	76	12	100
w tym:								
z liceów ogólnokształcących	76	30	94	78	82	76	12	100
z techników	0	0	0	0	0	0	0	0
bez dysleksji rozwojowej	61	62	90	80	82	78	8	100
z dysleksją rozwojową	15	-	-	-	-	-	-	-

* Dane dotyczą wszystkich tegorocznych absolwentów. Parametry statystyczne są podane dla grup liczących 30 lub więcej zdających.

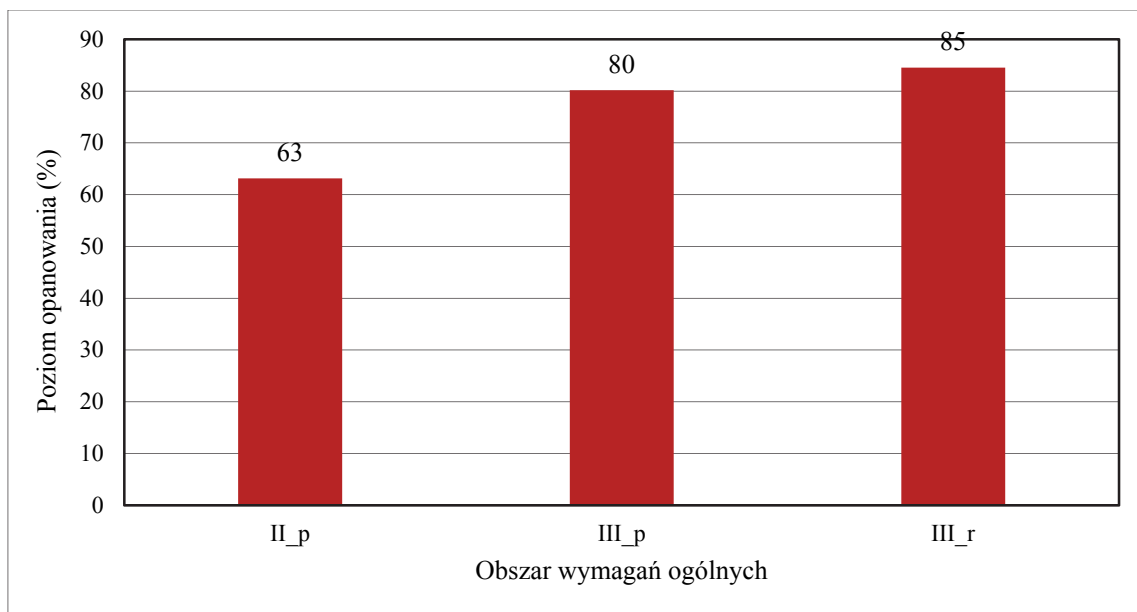
** Dane dotyczą tegorocznych absolwentów, którzy przystąpili do wszystkich egzaminów obowiązkowych.

Poziom wykonania zadań

Tabela 5. Poziom wykonania zadań

Nr zad.	Wymaganie ogólne	Wymaganie szczegółowe	
		Zdający:	Poziom wykonania zadania (%)
1.	II. Odbiór wypowiedzi i wykorzystanie zawartych w nich informacji.	2.10) odczytuje sens tekstu, a w nim znaczenia wyrazów, grupy zdań uporządkowanych w akapicie.	86
2.	III. Tworzenie wypowiedzi.	3.11) rozpoznaje antonimy (gimnazjum).	78
3.	II. Odbiór wypowiedzi i wykorzystanie zawartych w nich informacji.	2.12) odczytuje sens tekstów publicystycznych, uwzględniając zawarte w nich informacje zarówno jawne, jak i ukryte.	66
4.	II. Odbiór wypowiedzi i wykorzystanie zawartych w nich informacji.	2.10) odczytuje sens tekstu, a w nim znaczenia wyrazów, grupy zdań uporządkowanych w akapicie.	66
5.	II. Odbiór wypowiedzi i wykorzystanie zawartych w nich informacji.	2.9) rozpoznaje funkcję środków językowych występujących w tekście.	42
6.	II. Odbiór wypowiedzi i wykorzystanie zawartych w nich informacji.	2.12) odczytuje sens tekstów publicystycznych, uwzględniając zawarte w nich informacje zarówno jawne, jak i ukryte.	67
7.	II. Odbiór wypowiedzi i wykorzystanie zawartych w nich informacji.	2.10) odczytuje sens tekstu, potrafi wydzielić jego fragmenty i objaśnić ich sens na tle całości. 2.9) hierarchizuje informacje w zależności od ich funkcji w przekazie (gimnazjum).	67
8.	II. Odbiór wypowiedzi	2.12) odczytuje sens tekstów publicystycznych,	59

	i wykorzystanie zawartych w nich informacji.	uwzględniając zawarte w nich informacje zarówno jawne, jak i ukryte.	
9.	II. Odbiór wypowiedzi i wykorzystanie zawartych w nich informacji.	2.8) rozpoznaje intencje nadawcze.	66
10.	III. Tworzenie wypowiedzi.	3.6) wykonuje różne działania na tekście cudzym – parafrazuje.	91
Zadanie sprawdzające tworzenie wypowiedzi - wypracowanie			
Treść	I. Zrozumienie własnego dziedzictwa narodowego.	1.1) zna utwory literackie i inne teksty kultury ważne dla poczucia tożsamości.	71
Poprawność rzeczowa	IV. Analiza i interpretacja tekstów kultury.	4.7) określa problematykę utworu (gimnazjum); 4.10) rozpoznaje sposoby kreowania bohatera i świata przedstawionego.	94
Zamysł kompozycyjny	III. Tworzenie wypowiedzi.	3.1) sprawnie posługuje się oficjalną odmianą języka narodowego (gimnazjum); 3.1) tworzy dłuższy tekst pisany zgodnie z podstawowymi regułami jego organizacji, przestrzegając zasad spójności znaczeniowej i logicznej; 3.2) tworzy samodzielną wypowiedź argumentacyjną według podstawowych zasad logiki i retoryki (stawia tezę, dobiera i porządkuje argumenty, dobiera przykłady ilustrujące wywód myślowy, przeprowadza prawidłowe wnioskowanie); 3.4) stosuje uczciwe zabiegi perswazyjne, zdając sobie sprawę z ich wartości i funkcji.	84
Spójność lokalna			
Stosowność stylu	III. Tworzenie wypowiedzi.	3.1) sprawnie posługuje się oficjalną i nieoficjalną odmianą języka narodowego lub etnicznego (gimnazjum).	95
Poprawność językowa		3.10) operuje słownictwem z określonych kręgów tematycznych; 3.11) tworząc wypowiedzi, dąży do precyzyjnego wysławiania się (gimnazjum); 3.12) stosuje związki frazeologiczne, rozumiejąc ich znaczenie (gimnazjum); 3.14) stosuje różne rodzaje zdań we własnych tekstach (gimnazjum); 3.19) stosuje poprawne formy odmiany [...] wyrazów w związkach składniowych (gimnazjum).	87
Poprawność zapisu		3.15) wykorzystuje wiedzę o składni w stosowaniu reguł interpunkcyjnych (gimnazjum); 3.13) pisze poprawnie pod względem ortograficznym (szkoła podstawowa); 3.14) poprawnie używa znaków interpunkcyjnych (szkoła podstawowa).	83

Wykres 2. Poziom wykonania zadań w obszarze wymagań ogólnych

Poziom rozszerzony

1. Opis arkusza

Egzamin z języka ukraińskiego na poziomie rozszerzonym polegał na napisaniu wypracowania na jeden z dwóch danych do wyboru tematów. Temat 1. wymagał napisania wypowiedzi argumentacyjnej związanej z dołączonym fragmentem tekstu Jurija Szewelowa dotyczącym poezji i postawy wobec totalitarnego systemu Wasyla Stusa i brzmiał *На основі наведеного фрагменту статті Юрія Шевельова сформулюй проблему та обміркуй її. Використай тези й роздуми з тексту і звернися до інших текстів культури. Твоя робота повинна налічувати мінімум 300 слів*, natomiast temat 2. – napisania interpretacji porównawczej wierszy (postawienia tezy interpretacyjnej i jej uzasadnienia): *Як Одиссей, натомлений блуканням* Maksyma Rylskiego i wiersza *Балада повернення* autorstwa Jurija Andruchowycza. Zdający mógł otrzymać 40 punktów.

Zadanie w arkuszu egzaminacyjnym sprawdzało wiadomości oraz umiejętności ujęte w podstawie programowej języka mniejszości narodowej (poziom rozszerzony) w czterech obszarach: I. Zrozumienie własnego dziedzictwa narodowego; II. Odbiór wypowiedzi i wykorzystanie zawartych w nich informacji; III. Tworzenie wypowiedzi; IV. Analiza i interpretacja tekstów kultury. Zdających obowiązywały również wymagania z poziomu podstawowego oraz z wcześniejszych etapów edukacyjnych (szkoła podstawowa, gimnazjum).

2. Dane dotyczące populacji zdających

Tabela 1. Zdający rozwiązujący zadania w arkuszu standardowym*

Liczba zdających		22
Zdający rozwiązujący zadania w arkuszu standardowym	z liceów ogólnokształcących	22
	z techników	1
	ze szkół na wsi	0
	ze szkół w miastach do 20 tys. mieszkańców	10
	ze szkół w miastach od 20 tys. do 100 tys. mieszkańców	6
	ze szkół w miastach powyżej 100 tys. mieszkańców	6
	ze szkół publicznych	22
	ze szkół niepublicznych	0
	kobiety	18
	mężczyźni	4
	bez dysleksji rozwojowej	19
	z dysleksją rozwojową	3

* Dane w tabeli dotyczą wszystkich tegorocznych absolwentów.

Tabela 2. Zdający rozwiązujący zadania w arkuszach dostosowanych

Zdający rozwiązujący zadania w arkuszach dostosowanych	z autyzmem, w tym z zespołem Aspergera	0
	słabowidzący	1
	niewidomi	0
	słabosłyszący	0
	niemy	0
	ogółem	1

3. Przebieg egzaminu

Tabela 3. Informacje dotyczące przebiegu egzaminu

Termin egzaminu		23 maja 2018	
Czas trwania egzaminu		180 minut	
Liczba szkół		10	
Liczba zespołów egzaminatorów		1	
Liczba egzaminatorów		2	
Liczba obserwatorów ⁵ (§ 8 ust. 1)			
Liczba unieważnień ⁶	w przypadku:		
	art. 44zzv pkt 1	stwierdzenia niesamodzielnego rozwiązywania zadań przez zdającego	0
	art. 44zzv pkt 2	wniesienia lub korzystania przez zdającego w sali egzaminacyjnej z urządzenia telekomunikacyjnego	0
	art. 44zzv pkt 3	zakłócenia przez zdającego prawidłowego przebiegu egzaminu	0
	art. 44zzw ust. 1.	stwierdzenia podczas sprawdzania pracy niesamodzielnego rozwiązywania zadań przez zdającego	0
	art. 44zzy ust. 7	stwierdzenie naruszenia przepisów dotyczących przeprowadzenia egzaminu maturalnego	0
	art. 44zzy ust. 10	niemożność ustalenia wyniku (np. zaginięcie karty odpowiedzi)	0
Liczba wglądów ⁶ (art. 44zzz)		0	
Liczba prac, w których nie podjęto rozwiązania zadań		0	

* Dane dotyczą obu poziomów egzaminu (podstawowego i rozszerzonego) łącznie.

⁵ Na podstawie rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 21 grudnia 2016 r. w sprawie szczegółowych warunków i sposobu przeprowadzania egzaminu gimnazjalnego i egzaminu maturalnego (Dz.U. z 2016 r., poz. 2223, ze zm.).

⁶ Na podstawie ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (tekst jedn. Dz.U. z 2018 r., poz. 1457, ze zm.).

4. Podstawowe dane statystyczne

Tabela 4. Wyniki zdających – parametry statystyczne*

Zdający	Liczba zdających	Minimum (%)	Maksimum (%)	Mediana (%)	Modalna (%)	Średnia (%)	Odchylenie standardowe (%)
ogółem	22	-	-	-	-	-	-
w tym:							
z liceów ogólnokształcących	22	-	-	-	-	-	-
z techników	0	-	-	-	-	-	-

* Dane dotyczą tegorocznych absolwentów, którzy przystąpili do wszystkich egzaminów obowiązkowych. Parametry statystyczne są podane dla grup liczących 30 lub więcej zdających.

Poziom wykonania zadań

Tabela 5. Poziom spełnienia wymagań w zakresie tworzenia wypracowania na poziomie rozszerzonym (wypowiedzi argumentacyjnej oraz interpretacji porównawczej ujętych łącznie)

	Wymaganie ogólne	Wymaganie szczegółowe Zdający:	Poziom wykonania (%)
Treść	I. Zrozumienie własnego dziedzictwa narodowego lub etnicznego.	1.1) zna utwory literackie i inne teksty kultury ważne dla poczucia tożsamości narodowej [...] i przynależności do wspólnoty europejskiej oraz światowej.	77
Poprawność rzeczowa	IV. Analiza i interpretacja tekstów kultury.	4.7) określa problematykę utworu (gimnazjum); PR4.1) wskazuje związki między różnymi aspektami utworu; PR4.8) R rozpoznaje retoryczną organizację wypowiedzi.	77
Zamysł kompozycyjny	III. Tworzenie wypowiedzi.	3.1) sprawnie posługuje się oficjalną odmianą języka narodowego (gimnazjum); 3.1) tworzy dłuższy tekst pisany zgodnie z podstawowymi regułami jego organizacji, przestrzegając zasad spójności znaczeniowej i logicznej; 3.2) tworzy samodzielną wypowiedź argumentacyjną według podstawowych zasad logiki i retoryki (stawia tezę, dobiera i porządkuje argumenty, dobiera przykłady ilustrujące wywód myślowy, przeprowadza prawidłowe wnioskowanie); 3.4) stosuje uczciwe zabiegi perswazyjne, zdając sobie sprawę z ich wartości i funkcji.	91
Spójność lokalna			100
Stosowność stylu	III. Tworzenie wypowiedzi.	3.1) sprawnie posługuje się oficjalną i nieoficjalną odmianą języka narodowego (gimnazjum).	100

Poprawność językowa		3.10) operuje słownictwem z określonych kręgów tematycznych; 3.11) tworząc wypowiedzi, dąży do precyzyjnego wysławiania się (gimnazjum); 3.12) stosuje związki frazeologiczne, rozumiejąc ich znaczenie (gimnazjum); 3.14) stosuje różne rodzaje zdań we własnych tekstach (gimnazjum); 3.19) stosuje poprawne formy odmiany [...] wyrazów w związkach składniowych (gimnazjum).	86
Poprawność zapisu		3.15) wykorzystuje wiedzę o składni w stosowaniu reguł interpunkcyjnych (gimnazjum); 3.13) pisze poprawnie pod względem ortograficznym (szkoła podstawowa); 3.14) poprawnie używa znaków interpunkcyjnych (szkoła podstawowa).	89

Komentarz

1. Analiza jakościowa zadań

Poziom podstawowy

Zadania w części testowej

Część I egzaminu pisemnego obejmowała rozwiązanie dwóch wiązek zadań sprawdzających rozumienie tekstów źródłowych i sprawdzała umiejętności wykonywania różnych działań na tekście cudzym, dotyczących przede wszystkim świadomości językowej zdających oraz pisania planu tekstu. Zadania obejmowały złożone, zintegrowane umiejętności rozumienia tekstu na co najmniej dwóch poziomach: znaczeń oraz struktury i komunikacji.

Stopień opanowania umiejętności sprawdzanych w zadaniach

Zadania 1.–4.

Pierwsza wiązka zadań odnosiła się do tekstu *Ненацильство завжди перемагає* opracowanego na podstawie artykułu Ołesia Kulczyńskiego. Problematyka tekstu dotyczyła zagadnień związanych z osobą i działalnością Jewhena Hrycjaka – organizatora powstania w sowieckim obozie w Norylsku, a ich rozumienie było podstawą zadań 1.–4. sprawdzających zintegrowane umiejętności przede wszystkim z drugiego obszaru o wymagań ogólnych podstawy programowej.

Rozumienie sensów tekstu na poziomie znaczeń – wyszukiwanie informacji złożonych

Zadanie 1. stanowiło wprowadzenie do analizy tekstu i wymagało odczytania jego sensu oraz wyjaśnienia dwóch podstawowych zagadnień, o których była mowa w tekście. Sprawdzało zatem umiejętności na poziomie rozumienia przede wszystkim znaczeń. Zadanie miało charakter otwarty i okazało się dla zdających łatwe (poziom wykonania – 86%). Leksyka zawarta w tekście była dla większości zdających zrozumiała.

Zadanie 3., zamknięte, wymagało poprawnego zaznaczenia pytań, na które odpowiedzi były zawarte w pierwszym akapicie tekstu. Zadanie wymagało starannej analizy treści pierwszego akapitu, wyszukiwania i wnioskowania. Ponad połowa zdających (66%) poprawnie wykonała zadanie i otrzymała 2 punkty. Zwykle piszący popełniali błędy w rozstrzygnięciu dotyczącym pytania 3., przyczyną mogła być niedokładna lektura tekstu.

W zadaniu 4., również zamkniętym, należało wybrać główną tezę ostatniego akapitu, rozstrzygając, czy podane zdania są prawdziwe czy fałszywe. Zadanie okazało się dla zdających umiarkowanie trudne (poziom wykonania – 66 %). Zatem z wyszukiwaniem informacji złożonych, dostrzeganiem powiązań między informacjami, odróżnianiem informacji ważnych od drugorzędnych, wnioskowaniem na podstawie przesłanek zawartych w tekście część zdających miała trudności.

Świadomość językowa

Zadanie 2. wymagało zaznaczenia (zadanie zamknięte) odpowiedniego antonimu do słowa *мижусобуйі*, było dla zdających łatwe (poziom wykonania – 78 %). Jak co roku, ten typ zadania nie sprawił zdającym kłopotów.

Zadania 5.–10.

Druga wiązka zadań odnosiła się do tekstu autorstwa Swiatosława Wakarczuka. Problematyka tekstu dotyczyła odczuwania patriotyzmu.

Rozumienie sensów tekstu na różnych jego poziomach

Zadanie 6. wymagało odczytania sensu tekstu i wyboru dwóch czynników, które pomagają rozwijać poczucie patriotyzmu. Sprawdzało umiejętności na poziomie rozumienia przede wszystkim znaczeń, ale też struktury i komunikacji językowej. Zadanie wymagało sprawnej analizy treści oraz wnioskowania i uogólniania informacji. Poprawnie to zadanie wykonało 67% zdających. Zwięzłe przedstawienie fragmentu treści artykułu przysporzyło maturzystom wielu problemów, najtrudniejsze było zachowanie właściwego poziomu uogólnienia.

W zadaniu 8. zdający mieli wybrać główną myśl tekstu. Zadanie sprawdzało umiejętności odczytania tekstu na wszystkich jego poziomach, uwzględniając w nim informacje jawne, jak i ukryte. Wymagało sprawnej analizy treści. Zadanie było dla maturzystów umiarkowanie trudne (poziom wykonania – 59%). Błędy polegały na dosłownym odczytaniu tekstu S. Wakarczuka.

Świadomość językowa, struktura tekstu, elementy kompozycji w teorii i praktyce

Zadanie 5. wymagało rozstrzygnięcia, które z wymienionych w zadaniu zabiegi językowe, nadają tekstowi subiektywnego charakteru. Zadanie okazało się dla zdających trudne (poziom wykonania – 42%). Zadanie sprawdzało złożone umiejętności związane ze rozumieniem struktury tekstu. Część zdających błędnie uznała, że powoływanie się na opinię historyków oraz używanie naukowej terminologii nadają tekstowi subiektywnego charakteru. Większość zdających poprawnie wskazała, że występowanie czasowników w 1 osobie lp. nadaje tekstowi subiektywny charakter.

Zadanie 9. dotyczyło wyjaśnienia funkcji w tekście S. Wakarczuka, cytatu pochodzącego z Biblii. Cytat z Biblii stanowił podsumowanie rozważań zawartych w przedostatnim akapicie S. Wakarczuka na czym polega postawa patriotyczna. Powołanie się na tak wysoki autorytet miało na celu mobilizację odbiorcy do konkretnego działania na rzecz ojczyzny. Ponad połowa zdających poprawnie rozwiązała zadanie (poziom wykonania – 66%).

2. Problem „pod lupą”

Plan tekstu

W zadaniu 7. należało napisać plan tekstu. Plan miał charakter odtwórczy i miał być efektem analizy tekstu. Sprawdzał umiejętności analityczne, w tym odróżnianie informacji ogólnych od szczegółowych oraz umiejętności językowe i stylistyczne zdających. Zadanie okazało się umiarkowanie trudne (poziom wykonania 67%). Zdający mieli problem z selekcją ważności poszczególnych informacji oraz z formułowaniem poprawnych pod względem gramatycznym –

konstrukcji składniowych. Umiejętność pisania planu jest umiejętnością złożoną, ale ćwiczoną na wcześniejszych etapach kształcenia. Analiza udzielanych przez zdających odpowiedzi pokazuje, że ta umiejętność jest opanowana w sposób niedostateczny.

Maturzyści, którzy nie uzyskali punktu, zwykle nie uwzględniali kolejności następujących po sobie informacji, nie dokonywali selekcji informacji głównych i drugorzędnych lub też po prostu streszczali tekst Wakarczuka.

Przykład 1.–2. Plan w pełni poprawny – 2 punkty.

Przykład 1.

1. Пояснення, що це таке патріотизм
2. Гордість як умовлення в духу патріотизму
3. Відповідальність і самостійність людини у житті держави
4. Пояснення поняття «вартість серця і мозку» розум

Przykład 2.

1. Основні поняття, що становлять патріотизм;
2. Важливість створення особистого прикладу для гордості;
3. Необхідність вкладення в розвиток країни праці кожної людини.
4. Час для будівництва цінностей в країні.

Przykłady 3.–4. Nieznajomość celu i istoty planu – 0 punktów.

Przykład 3.

- Поняття патріотизму
- Привітня гордості
- Проведення політики
- Патріотизм кожен повинен сам

Przykład 4.

Автор пояснює, що таке патріотизм, та чому він себе вважає патріотом. Патріотизм та країна завжди перуша все від нас. Автор заохочує нас до праці на благо країни держави. Пояснює які саме повинні бути наші зусилля та закликає нас до цього.

Zadanie 10. – wypracowanie

Zadanie 10. sprawdzało opanowanie umiejętności tworzenia własnego tekstu w języku ukraińskim w związku z tekstem literackim zamieszczonym w arkuszu egzaminacyjnym. Zdający mieli do wyboru: rozprawkę problemową lub interpretację tekstu poetyckiego. Podstawę każdej z nich

stanowiła praca z tekstem literackim. W przypadku rozprawki problemowej była to interpretacja fragmentu prozy ukierunkowana poleceniem zawierającym problem, który należało rozwiązać, w drugim temacie – nieukierunkowana interpretacja utworu lirycznego.

Każda z form wypowiedzi zaproponowanych w arkuszu egzaminacyjnym musiała spełniać wymagania stawiane dłuższej wypowiedzi o charakterze argumentacyjnym, w której zdający zobowiązany był do wykorzystania innych tekstów kultury (rozprawka problemowa) lub odwołania się do szerszych kontekstów interpretacyjnych (interpretacja tekstu poetyckiego). Wypracowanie maturalne powinno być poprawne merytorycznie, w sposób logiczny i spójny realizować zamysł kompozycyjny zaproponowany przez piszącego, być poprawne pod względem stylistycznym i językowym. Powinno także spełniać wymaganie stawiane dłuższymi wypowiedziami, czyli liczyć minimum 250 słów. W wypracowaniach krótszych oceniano jedynie zaprezentowane stanowisko piszącego, poziom jego uzasadnienia i poprawność rzeczową. Pozostałe kryteria nie podlegały ocenie.

W całości na 0 punktów oceniano prace niemające charakteru argumentacyjnego (pozbawione stanowiska wobec problemu lub koncepcji interpretacyjnej, np. będące streszczeniem tekstu, biografią autora, rozwijające myśli niezwiązane z poleceniem) oraz zawierające kardynalne błędy rzeczowe, świadczące o nieznanym tekście kultury lub kontekście interpretacyjnym, do którego odwoływał się zdający.

Temat 1. Чи технічний прогрес гарантує людині щастя? Розглянь проблему на основі наведеного уривку з повісті Юрія Щербака *Чорнобиль* та звернись до інших текстів культури. Твоя робота повинна налічувати мінімум 250 слів.

Wymaganiem postawionym przed maturzystą było napisanie dłuższej wypowiedzi o charakterze argumentacyjnym w języku ukraińskim. Podstawą jej tworzenia było wielostronne rozważenie problemu czy rozwój technologiczny gwarantuje człowiekowi szczęście. Tekstem literackim, który miał dostarczyć podstawowych argumentów, był fragment tekstu Jurija Szerbaka *Czarnobyl*. Maturzysta powinien zrozumieć sens załączonego fragmentu, określić jego problematykę i wykorzystać ją w charakterze argumentacyjnym, aby umotywować swoje stanowisko. Podstawą kolejnych argumentów miał uczynić inne teksty kultury.

Przykład 1. Wypracowanie ocenione na maksymalną liczbę punktów.

Зараз моєму поколінню не уявляє свого життя без телефонів, комп'ютерів, камерів та інших гаджетів. Всі ці речі - це дива технічного прогресу, які з кожним роком розвиваються у нереальну швидкість. Але, чи в нас є щастя? Я вважаю, що ні. На мою думку, технічний прогрес не гарантує людині щастя, бо щастя складається з людь-

них відносин, а не з досягнень у світі техніка. Саме тому, краще отримувати задоволення від спілкування, емоцій і відносин, а не витрачати час на думки.

Уривок з повісті Юрія Щербана "Чорнобилів" зображує глобальні проблеми технічного прогресу. Камас-профа у Чорнобилі зображає думки багатьох людей і пригадує про себе до сьогоднішнього дня. А все сталося через характеристів науковців, які бачили досягти чогось великого у своїх експериментах. Юрій Щербан звертає увагу на ідеологію цих людей радянського простору. Ці люди були зайняті тільки прогресом, їм було байдуже на власне щастя і відносини. Саме радянська система

закладає ці ідеї у голови своїх мешканців. Також Щербан підкреслює, що людство вте було попереджено у книжках великих письменників XIX століття люди зрозуміли це, тільки коли це сталося, але було вже пізно. Автор зображує епізод зі свого життя, оповідаючи про писання, які розповідали про доньку. Цей епізод показує діяльність, у якій впершім знаходиться повсякдення і пригода. Цей уривок дає можливість зрозуміти, що людина не отримує щастя від технологій, пов'язаних з технічним прогресом, це торкається кожної і треба про це розказати.

Тодом я хочу звернутися до новели Рен Бредбері «451 градус за Фаренгейтом». Ця футурологічна новела зображує наслідки, які прогрес може принести у світ. Тобто життя цієї утопії складається зі спокійного життя людей, які дивляться телебачення, майже не спілкуються і не читають книжок, бо це є заборонено. Головний герой новели грає у шахи, що робить книги. Бредбері зображує переваження людини, яка розуміє значення книжок і викаски від такого прогресу знаходить своє щастя.

В наступному аргументі, я хочу звернутися до фільму режисера Джеймса Кемерона «Титанік». Цей фільм описує одну з найтрагічніших катастроф у історії світу. Головних героїв у фільмі грають Леонардо Ді Капріо та Кейт Вінслет, вони грають закоханих. Фільм дає зрозуміти, що щастя у коханні і що навіть у складні зовнішні умови кохати і оптимізувати здобуття від життя. Технічна катастрофа у фільмі зображена дуже реалістично. На мій погляд, такі фільми режисер здебільшого попередження для людей.

Підсумовуючи свою працю, хочу повернутися до теми і підкреслити, що події технічні катастрофи не зможуть зникнути. Щодо складання з дрібних і великих.

Większość zdających – 71% – poradziła sobie w stopniu wystarczającym ze sformułowaniem własnego stanowiska wobec problemu podanego w poleceniu oraz trafnym, szerokim i pogłębionym uzasadnieniem swojego stanowiska. Również w tym roku zdający otrzymali wysokie oceny za język swoich prac: stosowność stylu – 95%, poprawność językowa – 87%, poprawność zapisu – 83%.

Trudność części zdających sprawia budowanie poprawnej argumentacji określonej przez siebie tezy. Zamiast zbudować argumenty zdający pobieżnie streszczają fragment zamieszczony w arkuszu oraz przywołane utwory, a często końcowy wniosek w żaden sposób nie wynika z wypracowania. W tworzeniu wypowiedzi argumentacyjnej należy szczególnie nacisk położyć na tę część uzasadnienia, która powinna wynikać na pytanie: *czy i dlaczego?* Odpowiedzi na te pytania stanowią o wartości argumentu, a nie streszczanie tekstu.

Тема 2. Проаналізуй наведений твір. Визнач тезу й обґрунтуй її. Твоя робота повинна налічувати мінімум 250 слів. zawierał polecenie interpretacji wiersza Dmytra Pawłyczki pt. *Tu zriksja mowy rідної*

Podstawą rozwiązania zadania jest nieukierunkowana interpretacja tekstu poetyckiego. Piszący powinien sformułować tezę lub hipotezę interpretacyjną wyrażającą nadrzędny sens utworu i uzasadnić ją argumentami, które wynikają z odczytania sensu utworu, zawierają elementy sfunkcjonalizowanej analizy oraz kontekstów interpretacyjnych (np. historycznoliterackiego, historycznego, biograficznego, filozoficznego, kulturowego) pogłębiających odczytane sensy tekstu poetyckiego.

Przykład 1. Wypracowanie ocenione na maksymalną liczbę punktów.

Патриотизм є дуже важливим ~~поняттям~~ поняттям у житті людини. Патриотизм це пам'ять про історію Батьківщини, про погані і чудові моменти у житті народу. Це переважним спільнотним рідною мовою, якою говорили наші ~~батьки~~ батьки Коцюбинський і наші побіжені пам'ятати про рідку землю та культуру. У вірші Дмитра Павличка „Ти зриксja мови рідної” автор описує наслідки браку патріотичкої мови. Чотка мова у якій брак життєвих вартостей і яка зриксja рідної мови заслуговує на брак поваги, зі сторони інших.

Дмитро Павличко редує поезію всім ~~дрожжям~~ рідної землі і ~~море~~ ^{полює} ~~робити~~ ^{робити} ~~жарким~~ ^{жарким} ~~убогу~~ ^{убогу} ~~на~~ ^{на} ~~побіж~~ ^{побіж}.

Уже у перших рядках поезії автор хоче підкреслити, що людина яка зриксja рідної мови є нещасливою. Від такої особи відверстає українське чудова природа яка є різноманітна і надихає людину позитивними емоціями. Воно єдине і невідторка, тому треба ком її доцінювати і шанувати, а також жити з нею. У згоді ~~Навіть~~ природа може покрити людину.

Важливі роль у житті людини відіграють традиції, котрі передаються з покоління на покоління. Ми повинні продовжувати культуру та користатися українським фольклором. Коли людина не буде дотримуватися традицій і не буде про них пам'ятати, то такою особою не можна називати людину. Діти, що

емоційно зображення шрифтом через тому, що батьківщина ^{вона завжди по краю} червона. І тому не боїться виступати емігранти на зеленому м'язі.

Трихларом творів де козакується про рідну мову та патріотизм є творчість Тараса Григоровича Шевченка, а саме послання "У мертвим, і живим і некоротким землякам моїм в Україні і не в Україні моє дружнє посланіє". Автор є справжнім патріотом, котрий цільно нас козакує, щоб рідну про долю батьківщини. Автор хвалять себе і своїми

"А ви протес на читанку шукати добро добра? Моги шукать міста за морозом і не радять ють таво, що мають у рідкому краї Шевченка кося щоб пора дбати про освіту і великі ілюзії мови, але на сон перер треба продбати про рідну мову. Чи мусимо вивчати про ^{сторію} літературу. Кожен повинен кампаніями випробувати нашіаки, та в ерності жити добро і дбати про те, щоб люди в майбутності мали справу долю без морних перешикор Шевченка критичкує гродкиць іди захожує думи справжнім патріотом.

Тідилюються всім Дмитро Павличко та посланіє Тараса Шевченка мають екзакати, що автори кохуть перестерогту людину, які бойдуєса ситуація України. Людина, яка не може рідної мови, не заступує на пошану. У такої порож можуть бути проблеми у спілкуванні між народами. Якщо ми не спілкуємося рідною мовою, то можемо це порівняти до зевари в Бога. У нашому

житті не буде сенсу, ні мети.

Koncepcja odczytania wiersza przede wszystkim musiała być niesprzeczna z utworem, powinna też uwzględniać zarówno znaczenia dosłowne, jak i niedosłowne (sensy symboliczne, metaforyczne, ironiczne...), które należało połączyć w spójną całość. Większość zdających przyjęła koncepcję interpretacyjną niesprzeczną z tekstem. Odczytywali oni wiersz Pawłyczki jako utwór traktujący o miłości do języka ojczystego, wyrażający refleksje o tragicznych dla człowieka skutkach, który nie dba, nie szanuje swojego ojczystego języka.

Jednak by otrzymać maksymalną liczbę punktów za uzasadnienie tezy interpretacyjnej należało wykorzystać konteksty interpretacyjne. Część zdających albo wcale nie pogłębiła w ten sposób swojej argumentacji, albo przywoływała jedynie tytuły innych wierszy bez szerszej analizy.

Poziom rozszerzony

W tegorocznej edycji do poziomu rozszerzonego z języka ukraińskiego przystąpiło 18 maturzystów.

Zadania egzaminacyjne na poziomie rozszerzonym sprawdzały umiejętność analizy i interpretacji tekstu o tematyce kulturowej, umiejętność analizy i interpretacji porównawczej tekstów literackich a także umiejętność tworzenia własnego tekstu w języku ojczystym. Tematy wypracowań odnosiły się do utworów niewymienionych w informatorze.

Maturzyści mieli do wyboru jedną spośród dwóch form wypowiedzi: wypowiedź argumentacyjną, która mogła przybrać formę rozprawki, szkicu krytycznego lub eseju oraz interpretację porównawczą dwóch utworów literackich. W przypadku wypowiedzi argumentacyjnej przedmiotem interpretacji był tekst Jurija Szewelowa *Трунок і трутизна. Про «Палімпсести» Василя Стуса*, natomiast przedmiotem interpretacji porównawczej były dwa wiersze Maksyma Rylskiego *Як Одиссей, натомлений блуканням* i Jurija Andruchowycza *Балада повернення*.

Każda z wybranych przez maturzystę form musiała spełniać wymagania stawiane dłuższej wypowiedzi, w której zdający zobowiązany był do wykorzystania innych tekstów kultury (wypowiedź argumentacyjna) lub odwołania się do szerszych kontekstów interpretacyjnych (interpretacja porównawcza). Wypracowanie maturalne powinno być poprawne merytorycznie, w sposób logiczny i spójny realizować zamysł kompozycyjny zaproponowany przez piszącego, powinno być wypowiedzią poprawną pod względem stylistycznym i językowym. Powinno także spełniać wymagania stawiane dłuższymi wypowiedziami, czyli liczyć minimum 300 słów. W wypracowaniach krótszych oceniano jedynie zaprezentowane stanowisko piszącego, poziom uzasadnienia i poprawność rzeczową. Pozostałe kryteria nie podlegały ocenie.

Wypowiedź argumentacyjna sprawdzała umiejętności analogiczne do tych, które są niezbędne do napisania rozprawki na poziomie podstawowym. Poziom trudności był jednak znacznie wyższy i miał złożony charakter. Maturzysta mierzył się przede wszystkim z czytaniem i rozumieniem tekstu o charakterze naukowym, co sprawiało, że musiał się wykazać umiejętnością lektury tekstu argumentacyjnego. Drugi próg trudności wiązał się z koniecznością samodzielnego odczytania problemu, który formułuje autor tekstu poddawanego interpretacji. Zdający, aby rozpoznać problem zinterpretować, sformułować swoje stanowisko wobec stanowiska autora i dodatkowo uzasadnić je odwołaniami do innych tekstów kultury, musiał wykonać szereg operacji myślowych, które pozwoliły to zadanie zrealizować.

Przykład 1. Przykład wypracowania z języka ukraińskiego, w którym zdający otrzymał maksymalną liczbę punktów za realizację poszczególnych kryteriów oceny.

Ще з часів стародавньої Греції люди старались в будь-який спосіб проявити свої почуття. Вони спостерігали за навколишнім світом, аналізуючи його сутність. Люди висували свої емоції у листок паперу, висловлюючи найпотаканіші бажання та переживання. ~~Античність~~ ~~слова~~ особливо, коли діло доходило до справ. Втім і в цим часі, де тисячі ~~в~~ думок ~~перемітались~~ в чолі, а висловити правду можна було через дурацький дур мистецтво слова стало для ~~людства~~ ~~чужорідною~~ ~~силом~~. Торкнута проблема у творах Юрія Шевцьова торкає всіх творців, починаючи з часів античної скульптури та закінчуючи сучасною — поезією, яка висловлює справжні почуття та переживання свого творця.

Насамперед, потрібно взяти під увагу всю цю статтю Шевцьова „Триумф і трагедія Про „Пам'яті Василя Стуса“, де автор аналізує творчий стиль шістдесятника. Автор ~~надає~~ ~~на~~ ~~тодішній~~ присягу Мартіна Лютера, котрий все таки зміг протиставити впливові церкві яка відходила від анів Святого Тисама, ~~створюючи~~ ~~організуючи~~ протестантську церкву, автор визначав життєвий девіз Стуса. Девіз, з яким творець ішов крізь репресії комуністичної влади, ~~можливо~~ ~~в~~ ~~з~~ ~~м~~ ~~и~~ ~~ц~~ ~~ю~~, а навіть смерть ~~створюючи~~ „Де не поєдію, Стус з висловом Strona 4 z 9 ~~своє~~ ~~самостійно~~ ~~стоїти~~ ~~мислю~~ ~~в~~ ~~истою~~“. „Вістою“ означає ~~творчі~~ ~~з~~ ~~можу~~ ~~і~~ буду творити ~~і~~ ~~кріти~~ ~~через~~ ~~все~~ ~~і~~ ~~не~~ ~~зда~~ ~~ти~~ ~~сь~~, щоб донести

людям свое слово, переживаемы та почиття.
 Поезія стала для Стуса спасінням. Саме через слово
 він зміг показати самот^{ність} людям в світі,
 виборки з життям. Вона стичається та її
 розуміють, а отже беруть її та дуровний стан.

Уступним аргументом є те, що
 поезія являється для людини справжнім
 другом. Це потрібно привидати слово —
 слово має силу чуття відчувати та вухом
 переживати. Як зауважує Шевченко, Стусова
 поезія справжня, людина, де описані як
 земля, так і події, біль та радість.
 Стус каструє вірш своїй постаті, своїм
 думкам та переживанням, що творить не
 задумуючись творить шедевр. Без видання
 своєї вад та помилок і мінусів — поезія шукати.
 Багато хто каже і не задумується над цим,
 проте вияв справжнього себе творить справжню
 поезію, адже вона — це вияв сутності творця.

Слід також звернути увагу на те, що
 Юрій Шевченко зауважує не тільки про поезію
 як вияв творчої репертуару Стуса, в якій де
 творець намагається висловити масивну
 своєю сил, щоб показати свої ввесь безлад і
 хаос, який відчувався в Україні за часів,
 часів радянського союзу. Взявши приклад
 Але дивіть із Шевченкових поезій «Вені джасово»,
 Шевченко підкріплює головну тематику

поезії Стуса – внутрішнє неканонічне та підпоряд-
 сування. Ось, що моя турбувало ~~на Васи~~
 Стуса, ось за що його поважаю. Образ
 України, який посадав у своїй творчості ~~бачив~~ –
~~яко~~ це бачив його бачив, переживання за
 своєю батьківщиною, свою землю, адже
 разом із нею страждає ~~душа~~ і Стус, а ~~з~~
~~цим~~ і поезія ~~у~~ разом із стражданнями
 творився ритмуар творчий, його поезія.
 Вирини пригодами став великий Франко,
 який застосував Шевченка, підкреслюючи
 яким ватківим чинили у створенні
 слова (поезії) мала Україна. Адже разом
~~на~~ з її горем ~~чи~~ боїть душа її
 сміє та дочка, а всі переживали за неї
 відображені у творчості одного поета.

Хотібно взяти під увагу творчість Адама
 Міцкевича – відомого, польського поета та
 творця. Його цитую „Кримські сонети”
 став відображенням його почуттів та
 переживань, адже нещасливо доля емігранта
 відобразилась на не одному з його творів.
 „Кримські сонети” („Sędy akwizackie”)
 тільки розпочинають його ~~творчі~~ внутрішню
 турбову. Міцкевичу нічого не залишалось
 крім того, щоб писати і творити з

згодились через поезію. Подорожуючи
 фінансовою принадою, шрихний підмет
 захотівши, проте ніщо його так не
 мавило як фігна зрештя, братівівина.
 Міреліне у роки шришого шрая ~~світло-~~
~~жінні~~ та країне вешнуписе додому.
 Оуна сина, якого він володів брхо слово,
 шри сими брхочесь із тучою.

Чудовим прикладом поезії слова (поезії),
 як прешку почиттів є твір шри Влостана
 «Маруса Чурай», з шри авторса
 вейшма до публікації після довголітнього
 мовчання у 1944 році. Твір розповідає
 про неша сешку дошо дівчини Марусі,
 котрау зрадив сохання (Фрима).

Сина та сраса дівчини помагає не
 в зрешньому величчі, а в в у
 вейшні проявешти свої перелешванні і
 це було за допешного пісні. Маруса
 смагаєма пісні, ~~та~~ вештешнучи іє
~~пешти~~ сохання, які шми на вейну.
 А пош Фрима зрадив дівчину слово
 поезії в її піснес стала для неї
 єдиною потешою. Вешнучи вешнучи
 та сешнучи пісні, Маруса вешнуча
 веш свою шобу, — до братівівини,
 Фрима, ~~та~~ ~~за~~ сими і. Шрешне слово та
 музиса ~~заваня~~ ~~її~~ ~~шри~~ змогли передати

котну справжню її переживань та справжніх
почуттів.

Висше поведені аргументи є свідченнями
того, що поезія і слово – це вишав справжніх
почуттів та переживань свого творця.

Сформулюючи її можна було в дилемі
познати собі всі першеоди. Справжні
почуття є запорукою і справжнього слова –
щирою та неповторною, це пра внутрішній
справ вишав часу.

Większość zdających zrozumiała załączone do arkusza teksty. Sformułowała określenie problemu zgodne z tekstem i pełne. Jednak tylko część w sposób wyczerpujący, trafny i pogłębiony potrafiła odnieść się do określonego problemu. Kryteria A i B w przypadku tego typu wypowiedzi argumentacyjnej trudno rozdzielić, ponieważ to, jak maturzysta rozumiał tekst, warunkowało jego stanowisko wobec problemu i uzasadnienie tego stanowiska.

Wśród zdających egzamin na poziomie rozszerzonym za realizację kryterium G maksymalna liczbę punktów otrzymało 86% zdających, za H – 89%.

Zadaniem maturzysty, który wybrał temat 2. (dwie osoby) było przedstawienie koncepcji interpretacji porównawczej dwóch tekstów poetyckich oraz uzasadnienie odczytania sensów obu utworów. Niezależnie od wyboru tematu zdający pisali wypracowanie o charakterze argumentacyjnym liczące co najmniej 300 słów. Napisanie wyczerpującej analizy porównawczej dwóch testów poetyckich okazało się dla zdających umiarkowanie trudne.

Język litewski

Poziom podstawowy

1. Opis arkusza

Arkusz egzaminacyjny z języka litewskiego na poziomie podstawowym składał się z zadań sprawdzających umiejętności wykonywania na tekście nieliterackim operacji dowodzących jego rozumienia na różnych poziomach oraz z zadania polegającego na napisaniu wypracowania. Do tekstu *Poezija – tai pastanga užmegzti ryšius su kažkuo* (Marcelijus Martinaitis) odnosiły się 3 zadania otwarte krótkiej odpowiedzi i jedno zadanie zamknięte; do tekstu *Žodžio, elgesio ir jausmo kultūros dermė* (Regina Koženiauskiėnė) – 3 zadania otwarte krótkiej odpowiedzi i 2 zadania zamknięte. Wypracowanie należało napisać na jeden z dwóch danych do wyboru tematów: temat 1. wymagał napisania rozprawki problemowej związanej z dołączonym fragmentem tekstu epickiego i brzmiał *Ar žmogaus likimas yra jo paties, ar kitų rankose? Svarstykite remdamiesi pateiktomis Vinco Krėvės-Mickevičiaus kūrinio Skirgaila ištraukomis, visu kūrinio ir kitu kultūros tekstu. Jūsų rašinio apimtis turi būti ne mažesnė negu 250 žodžių*, natomiast temat 2. zawierał polecenie napisania interpretacji wiersza (postawienia tezy interpretacyjnej i jej uzasadnienia) *Nepriklausomybę atgavus*, którego autorem jest Maironis. Za rozwiązanie wszystkich zadań zdający mógł otrzymać 50 punktów (13 punktów za rozwiązanie testu oraz 37 punktów za wypracowanie).

Zadania w arkuszu egzaminacyjnym sprawdzały wiadomości oraz umiejętności ujęte w podstawie programowej z języka mniejszości narodowej w czterech obszarach: I. Zrozumienie własnego dziedzictwa narodowego lub etnicznego; II. Odbiór wypowiedzi i wykorzystanie zawartych w nich informacji; III. Tworzenie wypowiedzi; IV. Analiza i interpretacja tekstów kultury. Oprócz wymagań z IV etapu edukacyjnego (poziom podstawowy) obowiązywały wymagania z wcześniejszych etapów edukacyjnych.

2. Dane dotyczące populacji zdających

Tabela 1. Zdający rozwiązujący zadania w arkuszu standardowym*

Liczba zdających		20
Zdający rozwiązujący zadania w arkuszu standardowym	z liceów ogólnokształcących	20
	z techników	0
	ze szkół na wsi	20
	ze szkół w miastach do 20 tys. mieszkańców	0
	ze szkół w miastach od 20 tys. do 100 tys. mieszkańców	0
	ze szkół w miastach powyżej 100 tys. mieszkańców	0
	ze szkół publicznych	20
	ze szkół niepublicznych	0
	kobiety	14
	mężczyźni	6
	bez dysleksji rozwojowej	20
	z dysleksją rozwojową	0

* Dane w tabeli dotyczą wszystkich tegorocznych absolwentów.

Tabela 2. Zdający rozwiązujący zadania w arkuszach dostosowanych

Zdający rozwiązujący zadania w arkuszach dostosowanych	z autyzmem, w tym z zespołem Aspergera	0
	słabowidzący	1
	niewidomi	0
	słabosłyszący	0
	niesłyszący	0
	ogółem	1

3. Przebieg egzaminu

Tabela 3. Informacje dotyczące przebiegu egzaminu

Termin egzaminu	23 maja 2018		
Czas trwania egzaminu	170 minut		
Liczba szkół	1		
Liczba zespołów egzaminatorów	1		
Liczba egzaminatorów	2		
Liczba obserwatorów ⁷ (§ 8 ust. 1)	0		
Liczba unieważnień ⁸	w przypadku:		
	art. 44zzv pkt 1	stwierdzenia niesamodzielnego rozwiązywania zadań przez zdającego	0
	art. 44zzv pkt 2	wniesienia lub korzystania przez zdającego w sali egzaminacyjnej z urządzenia telekomunikacyjnego	0
	art. 44zzv pkt 3	zakłócenia przez zdającego prawidłowego przebiegu egzaminu	0
	art. 44zzw ust. 1.	stwierdzenia podczas sprawdzania pracy niesamodzielnego rozwiązywania zadań przez zdającego	0
	art. 44zzy ust. 7	stwierdzenie naruszenia przepisów dotyczących przeprowadzenia egzaminu maturalnego	0
	art. 44zzy ust. 10	niemożność ustalenia wyniku (np. zaginięcie karty odpowiedzi)	0
Liczba wglądów ⁸ (art. 44zzz)	0		
Liczba prac, w których nie podjęto rozwiązania zadań	0		

* Dane dotyczą obu poziomów egzaminu (podstawowego i rozszerzonego) łącznie.

⁷ Na podstawie rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 21 grudnia 2016 r. w sprawie szczegółowych warunków i sposobu przeprowadzania egzaminu gimnazjalnego i egzaminu maturalnego (Dz.U. z 2016 r., poz. 2223, ze zm.).

⁸ Na podstawie ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (tekst jedn. Dz.U. z 2018 r., poz. 1457, ze zm.).

4. Podstawowe dane statystyczne

Tabela 4. Wyniki zdających – parametry statystyczne*

Zdający	Liczba zdających	Minimum (%)	Maksimum (%)	Mediana (%)	Modalna (%)	Średnia (%)	Odchylenie standardowe (%)	Odsetek sukcesów**
ogółem	20	-	-	-	-	-	-	-
w tym:								
z liceów ogólnokształcących	20	-	-	-	-	-	-	-
z techników	0	-	-	-	-	-	-	-
bez dysleksji rozwojowej	20	-	-	-	-	-	-	-
z dysleksją rozwojową	0	-	-	-	-	-	-	-

* Dane dotyczą wszystkich tegorocznych absolwentów. Parametry statystyczne są podane dla grup liczących 30 lub więcej zdających.

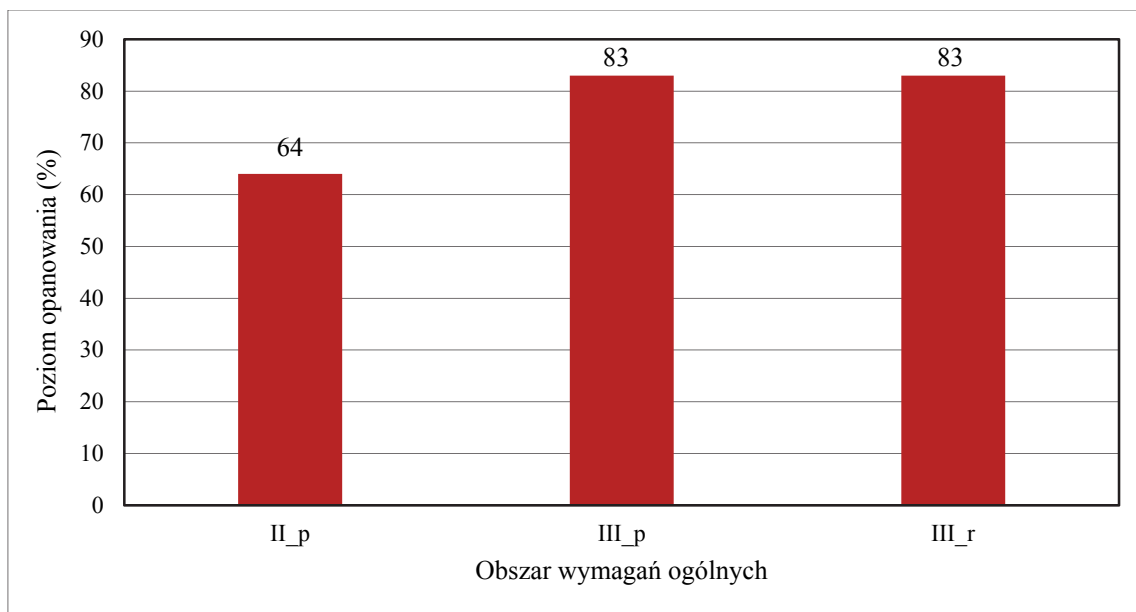
** Dane dotyczą tegorocznych absolwentów, którzy przystąpili do wszystkich egzaminów obowiązkowych.

Poziom wykonania zadań

Tabela 5. Poziom wykonania zadań

Nr zad.	Wymaganie ogólne	Wymaganie szczegółowe Zdający:	Poziom wykonania zadania (%)
1.	II. Odbiór wypowiedzi i wykorzystanie zawartych w nich informacji.	2.12) odczytuje sens tekstów, uwzględniając zawarte w nich informacje zarówno jawne, jak i ukryte.	95
2.	II. Odbiór wypowiedzi i wykorzystanie zawartych w nich informacji.	2.10) Zdający odczytuje sens tekstu a w nim znaczenia wyrazów, grupy zdań uporządkowanych w akapicie.	50
3.	II. Odbiór wypowiedzi i wykorzystanie zawartych w nich informacji.	2.12) odczytuje sens tekstów, uwzględniając zawarte w nich informacje zarówno jawne, jak i ukryte.	50
4.	III. Tworzenie wypowiedzi.	3. 13) wykorzystuje wiedzę z zakresu słowotwórstwa (rozpoznaje temat słowotwórczy i formant w wyrazach pochodnych) (gimnazjum).	65
5.	III. Tworzenie wypowiedzi	3.11) dobiera antonimy (gimnazjum).	80
6.	II. Odbiór wypowiedzi i wykorzystanie zawartych w nich informacji.	2.9) Zdający wskazuje cechy stylu tekstu, nazywa zastosowane w nim środki językowe.	45
7.	II. Odbiór wypowiedzi i wykorzystanie zawartych w nich informacji.	2.8) rozpoznaje intencje nadawcze.	90

8.	II. Odbiór wypowiedzi i wykorzystanie zawartych w nich informacji.	2.9) odczytuje sens testu, a w nim znaczenie wyrazów.	45
9.	II. Odbiór wypowiedzi i wykorzystanie zawartych w nich informacji.	2.12) odczytuje sens tekstów, uwzględniając zawarte w nich informacje zarówno jawne, jak i ukryte.	70
10.	II. Odbiór wypowiedzi i wykorzystanie zawartych w nich informacji.	2.8) rozpoznaje intencje nadawcze.	70
Treść	I. Zrozumienie własnego dziedzictwa narodowego lub etnicznego.	1.1) zna utwory literackie i inne teksty kultury ważne dla poczucia tożsamości narodowej lub etnicznej i przynależności do wspólnoty europejskiej oraz światowej;	82
Poprawność rzeczowa	IV. Analiza i interpretacja tekstów kultury.	4.7) określa problematykę utworu (gimnazjum); 4.10) rozpoznaje sposoby kreowania bohatera i świata przedstawionego.	100
Zamysł kompozycyjny	III. Tworzenie wypowiedzi.	3.1) sprawnie posługuje się oficjalną odmianą języka narodowego (gimnazjum); 3.1) tworzy dłuższy tekst pisany zgodnie z podstawowymi regułami jego organizacji, przestrzegając zasad spójności znaczeniowej i logicznej; 3.2) tworzy samodzielną wypowiedź argumentacyjną według podstawowych zasad logiki i retoryki (stawia tezę, dobiera i porządkuje argumenty, dobiera przykłady ilustrujące wywód myślowy, przeprowadza prawidłowe wnioski); 3.4) stosuje uczciwe zabiegi perswazyjne, zdając sobie sprawę z ich wartości i funkcji.	100
Spójność lokalna			100
Stosowność stylu	III. Tworzenie wypowiedzi.	3.1) sprawnie posługuje się oficjalną i nieoficjalną odmianą języka narodowego lub etnicznego (gimnazjum).	100
Poprawność językowa		3.10) operuje słownictwem z określonych kręgów tematycznych; 3.11) tworząc wypowiedzi, dąży do precyzyjnego wysławiania się (gimnazjum); 3.12) stosuje związki frazeologiczne, rozumiejąc ich znaczenie (gimnazjum); 3.14) stosuje różne rodzaje zdań we własnych tekstach (gimnazjum); 3.19) stosuje poprawne formy odmiany [...] wyrazów w związkach składniowych (gimnazjum).	60
Poprawność zapisu		3.15) wykorzystuje wiedzę o składni w stosowaniu reguł interpunkcyjnych (gimnazjum); 3.13) pisze poprawnie pod względem ortograficznym (szkoła podstawowa); 3.14) poprawnie używa znaków interpunkcyjnych (szkoła podstawowa).	68

Wykres 2. Poziom wykonania zadań w obszarze wymagań ogólnych

Poziom rozszerzony

1. Opis arkusza

Egzamin z języka litewskiego na poziomie rozszerzonym polegał na napisaniu wypracowania na jeden z dwóch danych do wyboru tematów. Temat 1. wymagał napisania wypowiedzi argumentacyjnej związanej z fragmentem tekstu Viktoriji Daujotyte i brzmiał *Remdamiesi pateikta ištrauka, suformuluokite problemą ir ją išnagrinėkite. Naudokitės Viktorijos Daujotytės tezėmis bei apmąstymais ir kitais kultūros tekstais. Jūsų rašinio apimtis turi būti ne mažesnė negu 300 žodžių*, natomiast temat 2. – napisania interpretacji porównawczej wierszy (postawienia tezy interpretacyjnej i jej uzasadnienia): *Rūpintojėlis* (Vincas Mykolaitis-Putinas) oraz *Rūpintojėliai* (Janina Degutytė). Za rozwiązanie zadania zdający mógł otrzymać 40 punktów.

Zadanie w arkuszu egzaminacyjnym sprawdzało wiadomości oraz umiejętności ujęte w podstawie programowej języka mniejszości narodowej (poziom rozszerzony) w czterech obszarach: I. Zrozumienie własnego dziedzictwa narodowego lub etnicznego; II. Odbiór wypowiedzi i wykorzystanie zawartych w nich informacji; III. Analiza i interpretacja tekstów kultury; IV. Tworzenie wypowiedzi. Zdających obowiązywały również wymagania z poziomu podstawowego oraz z wcześniejszych etapów edukacyjnych (szkoła podstawowa, gimnazjum).

2. Dane dotyczące populacji zdających

Tabela 1. Zdający rozwiązujący zadania w arkuszu standardowym*

Liczba zdających		18
Zdający rozwiązujący zadania w arkuszu standardowym	z liceów ogólnokształcących	18
	z techników	0
	ze szkół na wsi	18
	ze szkół w miastach do 20 tys. mieszkańców	0
	ze szkół w miastach od 20 tys. do 100 tys. mieszkańców	0
	ze szkół w miastach powyżej 100 tys. mieszkańców	0
	ze szkół publicznych	18
	ze szkół niepublicznych	0
	kobiety	12
	mężczyźni	6
	bez dysleksji rozwojowej	18
	z dysleksją rozwojową	0

* Dane w tabeli dotyczą wszystkich tegorocznych absolwentów.

Tabela 2. Zdający rozwiązujący zadania w arkuszach dostosowanych

Zdający rozwiązujący zadania w arkuszach dostosowanych	z autyzmem, w tym z zespołem Aspergera	0
	słabowidzący	1
	niewidomi	0
	słabosłyszący	0
	niemy	0
	ogółem	1

3. Przebieg egzaminu

Tabela 3. Informacje dotyczące przebiegu egzaminu

Termin egzaminu		23 maja 2018	
Czas trwania egzaminu		180 minut	
Liczba szkół		2	
Liczba zespołów egzaminatorów		1	
Liczba egzaminatorów		2	
Liczba obserwatorów ⁹ (§ 8 ust. 1)		0	
Liczba unieważnień ¹⁰	w przypadku:		
	art. 44zzv pkt 1	stwierdzenia niesamodzielnego rozwiązywania zadań przez zdającego	0
	art. 44zzv pkt 2	wniesienia lub korzystania przez zdającego w sali egzaminacyjnej z urządzenia telekomunikacyjnego	0
	art. 44zzv pkt 3	zakłócenia przez zdającego prawidłowego przebiegu egzaminu	0
	art. 44zzw ust. 1.	stwierdzenia podczas sprawdzania pracy niesamodzielnego rozwiązywania zadań przez zdającego	0
	art. 44zzy ust. 7	stwierdzenie naruszenia przepisów dotyczących przeprowadzenia egzaminu maturalnego	0
	art. 44zzy ust. 10	niemożność ustalenia wyniku (np. zaginięcie karty odpowiedzi)	0
Liczba wglądów ¹⁰ (art. 44zzz)		0	
Liczba prac, w których nie podjęto rozwiązania zadań		0	

* Dane dotyczą obu poziomów egzaminu (podstawowego i rozszerzonego) łącznie.

⁹ Na podstawie rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 21 grudnia 2016 r. w sprawie szczegółowych warunków i sposobu przeprowadzania egzaminu gimnazjalnego i egzaminu maturalnego (Dz.U. z 2016 r., poz. 2223, ze zm.).

¹⁰ Na podstawie ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (tekst jedn. Dz.U. z 2018 r. poz. 1457, ze zm.).

4. Podstawowe dane statystyczne

Tabela 4. Wyniki zdających – parametry statystyczne*

Zdający	Liczba zdających	Minimum (%)	Maksimum (%)	Mediana (%)	Modalna (%)	Średnia (%)	Odchylenie standardowe (%)
ogółem	18	-	-	-	-	-	-
w tym:							
z liceów ogólnokształcących	18	-	-	-	-	-	-
z techników	-	-	-	-	-	-	-

* Dane dotyczą tegorocznych absolwentów, którzy przystąpili do wszystkich egzaminów obowiązkowych. Parametry statystyczne są podane dla grup liczących 30 lub więcej zdających.

Poziom wykonania zadań

Tabela 5. Poziom spełnienia wymagań w zakresie tworzenia wypracowania na poziomie rozszerzonym (wypowiedzi argumentacyjnej oraz interpretacji porównawczej ujętych łącznie)

	Wymaganie ogólne	Wymaganie szczegółowe Zdający:	Poziom wykonania (%)
Treść	I. Zrozumienie własnego dziedzictwa narodowego lub etnicznego.	1.1) zna utwory literackie i inne teksty kultury ważne dla poczucia tożsamości narodowej lub etnicznej i przynależności do wspólnoty europejskiej oraz światowej.	81
Poprawność rzeczowa	IV. Analiza i interpretacja tekstów kultury.	4.7) określa problematykę utworu (gimnazjum); PR4.1) wskazuje związki między różnymi aspektami utworu; PR4.8) R rozpoznaje retoryczną organizację wypowiedzi.	100
Zamyśł kompozycyjny	III. Tworzenie wypowiedzi.	3.1) sprawnie posługuje się oficjalną odmianą języka narodowego (gimnazjum); 3.1) tworzy dłuższy tekst pisany zgodnie z podstawowymi regułami jego organizacji, przestrzegając zasad spójności znaczeniowej i logicznej;	100
Spójność lokalna		3.2) tworzy samodzielną wypowiedź argumentacyjną według podstawowych zasad logiki i retoryki (stawia tezę, dobiera i porządkuje argumenty, dobiera przykłady ilustrujące wywód myślowy, przeprowadza prawidłowe wnioskowanie); 3.4) stosuje uczciwe zabiegi perswazyjne, zdając sobie sprawę z ich wartości i funkcji.	100
Stosowność stylu	III. Tworzenie wypowiedzi.	3.1) sprawnie posługuje się oficjalną i nieoficjalną odmianą języka narodowego lub etnicznego (gimnazjum).	100

Poprawność językowa		3.10) operuje słownictwem z określonych kręgów tematycznych; 3.11) tworząc wypowiedzi, dąży do precyzyjnego wysławiania się (gimnazjum); 3.12) stosuje związki frazeologiczne, rozumiejąc ich znaczenie (gimnazjum); 3.14) stosuje różne rodzaje zdań we własnych tekstach (gimnazjum); 3.19) stosuje poprawne formy odmiany [...] wyrazów w związkach składniowych (gimnazjum).	53
Poprawność zapisu		3.15) wykorzystuje wiedzę o składni w stosowaniu reguł interpunkcyjnych (gimnazjum); 3.13) pisze poprawnie pod względem ortograficznym (szkoła podstawowa); 3.14) poprawnie używa znaków interpunkcyjnych (szkoła podstawowa).	64

Komentarz

1. Analiza jakościowa zadań.

Poziom podstawowy

Zadania w części testowej

Część I egzaminu pisemnego obejmowała rozwiązanie dwóch wiązek zadań sprawdzających rozumienie tekstów źródłowych i sprawdzała umiejętności wykonywania różnych działań na tekście cudzym, dotyczących przede wszystkim świadomości językowej zdających oraz komunikacji. Zadania obejmowały złożone, zintegrowane umiejętności rozumienia tekstu na co najmniej dwóch poziomach: znaczeń oraz struktury i komunikacji.

Stopień opanowania umiejętności sprawdzanych w zadaniach

Zadania 1.–5.

Pierwsza wiązka zadań odnosiła się do rozmowy Marcelijausa Martinaičio z czasopismem „Naujasis Židinys-Aidai“ o poezji. Jej rozumienie było podstawą zadań 1.–5. sprawdzających zintegrowane umiejętności ze wszystkich obszarów wymagań ogólnych podstawy programowej.

Rozumienie sensów tekstu na różnych jego poziomach

Zadanie 1. stanowiło wprowadzenie do analizy tekstu i wymagało odczytania jego sensu. Sprawdzało zatem umiejętności na poziomie rozumienia przede wszystkim znaczeń. Zadanie miało charakter zamknięty i okazało się dla zdających łatwe (najłatwiejsze w arkuszu: poziom wykonania – 95%). Większość zdających nie miała kłopotów z wyszukaniem głównych informacji oraz wnioskowaniem.

W zadaniu 3. zdający mieli uzupełnić zdania sprawdzające rozumienie głównych tez z akapitów drugiego i czwartego. Poprawnie zadanie wykonała połowa zdających. Kłopot sprawiło zdającym sformułowanie zwięzłej odpowiedzi dotyczącej typu czytelników literatury wysokiej, uogólnianie informacji wciąż sprawia zdającym trudność.

Zadanie 4. sprawdzało podstawową wiedzę ze słowotwórstwa (zakres gimnazjalny). Należało wypisać z tekstu dwa rzeczowniki rodzaju żeńskiego utworzone od czasowników przedrostkowych. Zadanie okazało się dla zdających umiarkowanie trudne (poziom wykonania – 65%).

W zadaniu 5. należało dopisać antonimy do dwóch słów. Oba wyrazy, do których należało dopisać antonimy, należały do języka literackiego. Podobnie jak w latach poprzednich zdający dobrze poradzi sobie z wykonaniem tego polecenia (poziom wykonania – 80%).

2. Problem „pod lupą”

Zadanie 2. wymagało analizowania i definiowania znaczenia wyrazów, które były związane z sensem tekstu. Z tekstu należało wypisać dwa słowa, których definicje podano, oraz zdefiniować znaczenie dwóch wyrazów, które wskazano. Zadanie sprawdzało umiejętności analizy i syntezy informacji, znajomość leksyki w języku ojczystym oraz umiejętność sformułowania zwięzłej odpowiedzi/wyjaśnienia. Stosunkowo mniejszym problemem dla maturzystów było podanie dwóch znaczeń niż zwięzłe zdefiniowanie znaczeń słów. Zadanie to okazało się umiarkowanie trudne (poziom wykonania – 50%). Błędy polegały na tym, że zdający podawali znaczenia niezwiązane z tekstem.

Przykład 1 –2. Odpowiedzi w pełni poprawne – 2 punkty.

Przykład 1.

Eil. nr.	Reikšmė	Žodis
1.	Vaizdas sąmonėje	vaizdinys
2.	valdžio, atlikama spaudos kontrolė	cenzūra
3.	Vieta, kurioje žemės sluoksniai išeina į paviršių	klodas atodanga
4.	vulstybės santvarka	režimas

Przykład 2.

Eil. nr.	Reikšmė	Žodis
1.	Vaizdas sąmonėje	mintis
2.	draudimas viešinti kūrinio	cenzūra
3.	Vieta, kurioje žemės sluoksniai išeina į paviršių	atodanga
4.	slėpimas, „gėlavimas“ žmonas, tautos	režimas

Przykład 3. Odpowiedź niezgodna z tekstem – 0 punktów.

Eil. nr.	Reikšmė	Žodis
1.	Vaizdas sąmonėje	klodas
2.	retinkamą informaciją slėpimas	cenzūra
3.	Vieta, kurioje žemės sluoksniai išeina į paviršių	namai
4.	„amie laikai“ „anais laikais“	režimas

Zadania 6.–10.

Druga wiązka zadań odnosiła się do tekstu *Žodžio, elgesio ir jausmo kultūros dėmė* Reginy Koženiausienė. Problematyka tekstu dotyczyła zagadnień związanych z powiązaniem etykiety językowej z systemem wartości, jakim człowiek kieruje się w życiu. Autorka podkreśla związek etykiety językowej, etycznego użytkowania języka z estetyką językową, postrzega ją jako część

wewnętrznej moralnej osobowości człowieka. Uważa, że używanie wulgarnych lub żargonowych słów jest postępowaniem niewłaściwym pod względem etycznym.

Świadomość językowa i stylistyka

W zadaniu 6. zdający miał przyporządkować tekst do określonej grupy stylów, a następnie podać jego jedną cechę gatunkową. Największy problem sprawiało maturzystom wyróżnienie oraz nazwanie cechy określonej grupy stylów. Zadanie miało charakter otwarty i okazało się dla zdających trudne (poziom wykonania – 45%). Tego typu zadania sprawiają kłopoty zdającym ze wszystkich języków mniejszości. W związku z tym na ten aspekt świadomości językowej należy zwrócić szczególną uwagę w toku nauki szkolnej.

Rozumienie sensów tekstu na poziomie znaczeń – wyszukiwanie informacji złożonych

Zadanie 8. sprawdzało rozumienie sensu tekstu, jego znaczeń jawnych, jak i ukrytych. Zdający mieli wybrać z tekstu odpowiednie słowa do podanych w zadaniu trzech definicji, za poprawne wskazanie trzech słów otrzymywali jeden punkt. Zadanie miało charakter otwarty i okazało się dla zdających trudne (poziom wykonania – 45%). Najwięcej kłopotów sprawiało zdającym rozpoznanie zdefiniowanego pojęcia, o którym była mowa w ostatnim akapicie tekstu – pojęcia etykieta.

Łatwe dla zdających było zadanie 9. (poziom wykonania – 70%)., zadanie zamknięte, w którym należało zaznaczyć odpowiedzi zgodne z sensem tekstu. Sprawdzało ono wyszukiwanie oraz rozumienie głównych myśli tekstu. Większość zdających nie miała kłopotów z wyszukaniem głównych informacji oraz wnioskowaniem i wykonała je poprawnie.

Struktura tekstu, elementy kompozycji

W zadaniu 7. w większości zdający nie mieli problemu z rozpoznaniem intencji nadawczych autora i poprawnie wskazali funkcję poszczególnych podtytułów. Zadanie miało charakter otwarty i okazało się dla zdających łatwe (najłatwiejsze w arkuszu: poziom wykonania – 90%). Niewielka liczba zdających błędnie odpowiedziała na pytanie zwarte w poleceniu i wyjaśniała tytuły podrozdziałów lub jedynie nazywała funkcję, bez wyjaśnienia na czym ona polega. Podtytuły sygnalizowały zagadnienia rozwijane w kolejnych częściach tekstu, pełniły funkcję porządkującą tok rozważań autora.

W zadaniu 10. należało wskazać funkcję nawiasów w zacytowanym akapicie. Maturzyści mieli podane w zdaniu do wyboru zasady dotyczące użycia nawiasów. Ich zadaniem był wybór dwóch funkcji. Zadanie miało charakter zamknięty i okazało się dla zdających łatwe (poziom wykonania – 70%). Większość zdających dobrze wskazała funkcje nawiasu jako sposób zapisu źródła, najczęściej popełniane błędy dotyczyły braku rozpoznania funkcji polegającej na ukonkretnieniu treści poprzedzającej nawias.

Zadanie 11. – wypracowanie

Zadanie 11. sprawdzało opanowanie umiejętności tworzenia własnego tekstu w języku litewskim w związku z tekstem literackim zamieszczonym w arkuszu egzaminacyjnym. Zdający mieli do wyboru: rozprawkę problemową lub interpretację tekstu poetyckiego. Podstawę każdej z nich stanowiła praca z tekstem literackim. W przypadku rozprawki problemowej była to interpretacja fragmentu prozy ukierunkowana poleceniem zawierającym problem, który należało rozwiązać. W drugim temacie nieukierunkowana interpretacja utworu lirycznego.

Każda z form wypowiedzi zaproponowanych w arkuszu egzaminacyjnym musiała spełniać wymagania stawiane dłuższej wypowiedzi o charakterze argumentacyjnym, w której zdający zobowiązany był do wykorzystania innych tekstów kultury (rozprawka problemowa) lub odwołania się do szerszych kontekstów interpretacyjnych (interpretacja tekstu poetyckiego). Wypracowanie maturalne powinno być poprawne merytorycznie, w sposób logiczny i spójny realizować zamysł

kompozycyjny zaproponowany przez piszącego, być poprawne pod względem stylistycznym i językowym. Powinno także spełniać wymaganie stawiane dłuższymi wypowiedziami, czyli liczyć minimum 250 słów. W wypracowaniach krótszych oceniano jedynie zaprezentowane stanowisko piszącego, poziom jego uzasadnienia i poprawność rzeczową. Pozostałe kryteria nie podlegały ocenie.

W całości na 0 pkt oceniano prace niemające charakteru argumentacyjnego (pozbawione stanowiska wobec problemu lub koncepcji interpretacyjnej, np. będące streszczeniem tekstu, biografią autora, rozwijające myśli niezwiązane z poleceniem) oraz zawierające kardynalne błędy rzeczowe, świadczące o nieznanomości tekstu kultury lub kontekstu interpretacyjnego, do którego odwoływał się zdający.

Temat 1. Ar žmogaus likimas yra jo paties, ar kitų rankose? Svarstykite remdamiesi pateiktomis Vinco Krėvės-Mickevičiaus kūrinio *Skirgaila* ištraukomis, visu kūriniumi ir kitu kultūros tekstu. Jūsų rašinio apimtis turi būti ne mažesnė negu 250 žodžių.

Wymaganiem postawionym przed maturzystą było napisanie dłuższej wypowiedzi o charakterze argumentacyjnym w języku litewskim. Podstawą jej tworzenia było wielostronne rozważenie problemu czy nasz los zależy wyłącznie od nas samych, czy od innych ludzi. Tekstem literackim, który miał dostarczyć podstawowych argumentów, był fragment tekstu *Skirgaila* (Vincas Krėvė-Mickevičius). Maturzysta powinien zrozumieć sens załączonego fragmentu, określić jego problematykę i wykorzystać ją w charakterze argumentacyjnym, aby umotywować swoje stanowisko. Podstawą kolejnych argumentów miał uczynić cały utwór oraz inne teksty kultury.

Przykład 1. Poniżej przykład wypracowania ocenionego na maksymalną liczbę punktów.

Žmogaus gyvenimai yra įvairūs. Vieni tampa žimain, turtuolais, kiti – paizenta. ~~Var~~ ~~opventi~~ taškita nesiedia materialiniu vertybim, tikim, visi trūkita būti laimingi. Ne visada žmogaus gati likimas yra jų pačių rankose. Ji gali kenti daug veiksnių, ~~asmuo~~ negalima sakyti, kad ~~asmuo~~ kiekvienas ~~asmuo~~ yra priklausomas nuo kitų. Jis ~~gali~~ ~~opventi~~ turi didelę įtaką ateičiai. Žmogaus likimas nepriklauso nuo jo. Tai pasirodo Vinco Krėvės-Mickevičiaus ~~sta~~ ~~draugas~~ „Skirgaila“ ištraukos. Osa ~~duonute~~ ~~pa~~ ~~diكتور~~ valdovo kaline ji negalės išvysti iš jo pilies. Dėl to ~~kydas~~ ~~huni gailistytė~~ ~~kurse~~ ~~nekaista~~ ~~minya~~ ji pasielgė ~~gimtyjy~~ ~~namy~~ ~~bei~~ ~~artimujy~~ ~~ji~~ ~~tikija~~ ~~Materis~~ ~~ti-~~ ~~kejs~~, kad ~~ji~~ ~~jos~~ ~~ne~~ ~~pamiršo~~ ~~draugai~~, kurie ~~galėtų~~ ~~ji~~ ~~išgelbėti~~ ~~myli~~ ~~Suzinajusi~~, kad ~~huni gailistis~~ ~~ne~~

Temat 2. **Interpretuokite pateiktą eilėraščių. Suformuluokite tezę ir ją pagrįskite. Jūsų rašinio apimtis turi būti ne mažesnė negu 250 žodžių** zawierał polecenie interpretacji wiersza Maironisa pt. *Nepriklausomybę atgavus*

Podstawą rozwiązania zadania jest nieukierunkowana interpretacja tekstu poetyckiego. Piszący powinien sformułować tezę lub hipotezę interpretacyjną wyrażającą nadrzędny sens utworu i uzasadnić ją argumentami, które wynikają z odczytania sensu utworu, zawierają elementy sfunkcjonalizowanej analizy oraz kontekstów interpretacyjnych (np. historycznoliterackiego, historycznego, biograficznego, filozoficznego, kulturowego) pogłębiających odczytane sensy tekstu poetyckiego.

Jedynie kilku zdających wybrało interpretację poezji. Koncepcja odczytania wiersza przede wszystkim musiała być niesprzeczna z utworem, powinna też uwzględniać zarówno znaczenia dosłowne, jak i niedosłowne (sensy symboliczne, metaforyczne, ironiczne...), które należało połączyć w spójną całość. Większość zdających przyjęła koncepcję interpretacyjną niesprzeczną z tekstem.

Poniżej przykład wypracowania w którym zaprezentowano interpretację pogłębianą o inne teksty kultury, jedynie przy ocenie poprawności językowej zdający nie otrzymał maksymalnej liczby punktów.

Przykład 1.

na temat nr 2

Maironis - labai įdomus, žinomas ^{lietuvių} ~~lietuviškas~~ poetas
 o jo rašiniai yra eilėraščių, sukeltą liūdesį, priverčia suvokti
 tai apie savo Tėvynę, ~~elgėsi~~. Poetai buvo labai svarbi

jo Tėvynė - Lietuva, jos likimas ir istorija. Šiomet švenčiame
 100-ąsias nepriklausomybės metus. Sveiki išties labai
 jaudinanti ir graži. Maironis savo eilėraštyje „Nepriklausomybę
 atgavus“ būtent aprašo tai, kas jo siūlyti apjūdi-
 ua, o kartu padžiūgina. Eilėraščiui pagrindinė mintis - tai
 pristatyta & nepriklausomą Lietuvą, jos grožis, kaurios. Pateka
 ir viską. Dėvui ir kaurjūtiems žmoguiems. Tai tarytum Maironio
 vizija ateičiai, kurią mes dabar gyvename.

Ju pradžiūgė lytinis subjektas negali patikti į atsi-
 tikusi atebuklą, į Lietuvą nepriklausomybę. „Dkelis kelis meto-
 kinius klausimus: „okjauji tai ne sapnas? Ne sujauė, /vilijusi-
 dar vakar be vilties?“ Subjektui yra sunku patikti, jog kasdie-
 uytė, kaurios, kurios kėkūšėng dieng su jia, tauta gyvena
 liko prariti. Pirstata jis savo tautą, Lietuvą, kaip jaung
 tūtą, o svarbiausiai laisvę oali, kuri po tiek skausmo
 pagaliau tapo nepriklausoma. Kaip sako lytinis subjektas
 Lietuva - „pati nauš valdax“. Yra ~~pašūniami tie įvykiai~~

pristatoma ~~lietuva~~, jog teigiamė ne kartą buvo apsi-
 pylusi kraunji, kentejė, bet, vis dėl to, iškentejė tai ir tapo
 laisva. Dyriniū subjektu atrodė, jog vėl rugyžo Gedi-
 minaičių laikai, o senoliai mūšimai prisikėlė. Pasakoto-
 jas trūksta, jog būtent Mij geryg žinug suziudy Europos
 vienpaciai, o Lietuvos vardais skambėty po visą
 pasaulį, iš lipu į lipu, iš kartos į kartę. Eilėraščio subjekto
 kreipiasi į Dievą "Jo vrag, laika negali padikėti ganta
 laime. "Kreipiasi į Aukščiausiąjį sahydamas: "Už ką,
 už ką, Dieviliau, ta malonė". Čia malonė jauoudta
 manybūse formų - Dieviliau - jog parodyti dėkingumą ir
 uelk Dievui dyrinis subjektas klauia, kodėl būtent leido
 sulaukti tos dienos. Atmūnini yra iz tie žmonės, kurie
 belango belaukdami ~~ta~~ numinė ir išėjo į amžinąjį poilsį.

Pasakotojui inkyla refleksija dėl to, ~~ta~~ kodėl būtent jie ištiko, o
 kiti numinė. Surota ar tai jie galbūt labiau mylėjo
 tėvynę, ar galbūt davė Lietuvai brangenyų aukų, bet
 per susikūmą "O ne, ne!" suprantame, jog subjektas
 išvelgia kitokią refleksiją. "Jo pasako, jog per visą tai
 jie tiltai daugiau kentejė, ~~ta~~ dyrinis subjektas išsako
 padėką vienpaciai už viską, ką jū padarė: dėkiją, už tai,
 jog skyrė aukštą, laisvą likimą. Kokybe juos tai imonėmis,
 kurie pūmiję tos laisvės paragavo. Žinoma, vieta vienas
 iš didžiūnyų padėkos žodžių skirjė pas tuos žmones,
 kurie kavę už laisvę. Tie šie didvyčiai labiausiai pūe ^{laisvės}
 pūsidėjo. Per daug kartų vartojama žodi, garbė" je išsaky-
 ta yra jėms pagarbą iz dėkingumą. Tai šie žmonės laimjė
 daug karų "dėgšian pečian" išneė mus iz Maskvos
 qūmėsių. Pabrūgiję lyinis subjektas pasako, jog jis
 didynių vardy nebemūies, bet paūda, jog jis mekās neuž-
 mūrē ir bus mūimū iš kartos į kartę, lūks pasiymeti
 mūsų atitūtyje. Gamiais skūkiūvaisiais sakūniais
 autorius norjė parodyti to didį dūangumą ~~ta~~ ^{kuris} sukėlė
 vėpriklausomybės atgavimas. Inkyla taip pat daug
~~retor~~ klauicūmyjū sakiūjū, atraudame taip pat epi-
 tetų "ju pat eilėraščio paradiūimas atkleičia temų -
 vėpriklausomybės atgavimą.

~~laisva imonas, teigiamė teigiamė - tai~~

Tik nėra nieko "pėičiu" ir suvėbiau ir laisvę.
 Laisva tėvėmė - laiminga tauta. Gaila tik, jog dabart-
 ūiai žmonės nemoka to įvertinti ir nesupranta kiek
 reikėjo kurti, kad jė iškovoti. Dabariūs norėję mums
 tai parodyti be laisvės, žmogus yra lyg be sielos.
 Tad įvertinkime tai ir apibūskime naują tėvynę.
 ir visus supančius mus žmones. Mylėkime Lietuvą.

Poziom rozszerzony

W tegorocznej edycji do poziomu rozszerzonego przystąpiło 18 maturzystów.

Zadania egzaminacyjne na poziomie rozszerzonym sprawdzały umiejętność analizy i interpretacji tekstu o tematyce kulturowej, umiejętność analizy i interpretacji porównawczej tekstów literackich a także umiejętność tworzenia własnego tekstu w języku ojczystym. Tematy wypracowań odnosiły się do utworów niewymienionych w podstawie programowej.

Maturzyści mieli do wyboru jedną spośród dwóch form wypowiedzi: wypowiedź argumentacyjną, która mogła przybrać formę rozprawki, szkicu krytycznego lub eseju oraz interpretację porównawczą dwóch utworów literackich. W przypadku wypowiedzi argumentacyjnej przedmiotem interpretacji był tekst Viktorij Daujotytė *Apie tapatybę, ne(ta)patybę, be(ta)patybę*, natomiast przedmiotem interpretacji porównawczej były dwa wiersze): *Rūpintojėlis* (Vincas Mykolaitis-Putinas) oraz *Rūpintojėliai* (Janina Degutytė).

Każda z wybranych przez maturzystę form musiała spełniać wymagania stawiane dłuższej wypowiedzi, w której zdający zobowiązany był do wykorzystania innych tekstów kultury (wypowiedź argumentacyjna) lub odwołania się do szerszych kontekstów interpretacyjnych (interpretacja porównawcza). Wypracowanie maturalne powinno być poprawne merytorycznie, w sposób logiczny i spójny realizować zamysł kompozycyjny zaproponowany przez piszącego, powinno być wypowiedzią poprawną pod względem stylistycznym i językowym. Powinno także spełniać wymagania stawiane dłuższym wypowiedziom, czyli liczyć minimum 300 słów. W wypracowaniach krótszych oceniano jedynie zaprezentowane stanowisko piszącego, poziom uzasadnienia i poprawność rzeczową. Pozostałe kryteria nie podlegały ocenie.

W tworzeniu wypowiedzi argumentacyjnej sprawdzano umiejętności analogiczne do tych, które są niezbędne do napisania rozprawki na poziomie podstawowym. Poziom trudności był jednak znacznie wyższy i miał złożony charakter. Maturzysta mierzył się przede wszystkim z czytaniem i rozumieniem tekstu o charakterze naukowym, co sprawiało, że musiał się wykazać umiejętnością lektury tekstu argumentacyjnego. Drugi próg trudności wiązał się z koniecznością samodzielnego odczytania problemu, który formuluje autor tekstu poddawanego interpretacji. Zdający, aby rozpoznać problem zinterpretować, sformułować swoje stanowisko wobec stanowiska autora i dodatkowo uzasadnić je odwołaniami do innych tekstów kultury, musiał wykonać szereg operacji myślowych, które pozwoliły to zadanie zrealizować.

Przykład 1. Wypracowanie, w którym zdający otrzymał maksymalną liczbę punktów za realizację poszczególnych kryteriów oceny.

.. Pasaulyje .. gyvena .. šiais laikais .. Žmonijje .. Jis .. kuriasi ..
 o dab, .. plunksnų .. urba .. akis .. spalva .. Šis .. asmenys .. buvęs ..
 .. grupės .. ~~sepa~~ ^{bratytė} .. ~~kuris~~ .. ir .. mažą .. glėbį .. susidarydavo
 vertybės .. ~~kuris~~ ^{kuris} .. ~~kuris~~ .. ~~kuris~~ .. ~~kuris~~ .. ~~kuris~~ .. ~~kuris~~ .. ~~kuris~~ .. ~~kuris~~ ..
 Žmonijje .. jausia .. tikrą .. rūpį .. su .. kates .. duetas .. ^{kultūrinis} .. atsto-
 vais .. ~~kuris~~ .. tapatybė .. ~~kuris~~ .. ~~kuris~~ .. ~~kuris~~ .. ~~kuris~~ .. ~~kuris~~ .. ~~kuris~~ ..
 .. ms. .. apie .. tautinis .. tapatybės .. reikšmę .. ~~kuris~~ .. klausimas ..
 .. ar .. galima .. be .. jo .. gyventi .. ~~kuris~~ .. ~~kuris~~ .. ~~kuris~~ .. ~~kuris~~ ..
 .. gaus .. gyvenimo .. elementas, .. kurį .. galvoja .. daug .. veiksmų ..
 .. Tautinė .. tapatybė .. yra .. reikšminga .. ~~kuris~~ .. ~~kuris~~ .. ~~kuris~~ ..
 .. ham .. esmeniu .. ~~kuris~~ .. ~~kuris~~ .. ~~kuris~~ .. ~~kuris~~ .. ~~kuris~~ .. ~~kuris~~ ..
 Tauta .. kuriai .. nuo .. kultū .. kalba, .. kultūra, .. istorija, .. religija, .. ~~kuris~~ ..
 .. Žmonis .. ~~kuris~~ .. pasaulio .. raiš .. teorijai .. jie .. traukia ..
 .. savo .. žaibus .. gyvenis .. Tautos .. samprata .. yra .. abstrakti .. ~~kuris~~ ..

tekste " Apie
 tapatybę,
 kultūrinę
 tapatybę

.. atstovus ..
 .. grupis .. ~~kuris~~ .. ~~kuris~~ .. ~~kuris~~ .. ~~kuris~~ .. ~~kuris~~ ..
 apie .. ~~kuris~~ .. pūkius .. protėvių .. dardus .. Mūsų .. apie .. prob-
 lemas .. Žmonis .. galvotais .. apie .. ~~kuris~~ .. ~~kuris~~ .. ~~kuris~~ ..
 .. artimųjų .. gyventi .. namu, .. nes .. ~~kuris~~ .. ~~kuris~~ .. ~~kuris~~ ..
 .. yra .. ir .. su .. kalba - be .. jo .. negimama .. mąstyti .. ~~kuris~~ ..
 .. kodita .. kalba .. nėra .. tikia .. reikšminga .. ~~kuris~~ .. ~~kuris~~ ..
 .. menas, .. ypač .. lietuvių .. kūryba .. ~~kuris~~ .. ~~kuris~~ .. ~~kuris~~ ..
 .. tautos .. pamatas .. ~~kuris~~ .. ~~kuris~~ .. ~~kuris~~ .. ~~kuris~~ .. ~~kuris~~ ..
 .. ~~kuris~~ .. ~~kuris~~ .. reikšmę .. ~~kuris~~ .. ~~kuris~~ .. ~~kuris~~ .. ~~kuris~~ ..
 .. iškili .. ir .. be .. vertybės .. Žmonis .. ~~kuris~~ .. ~~kuris~~ .. ~~kuris~~ ..
 .. gyvena .. ~~kuris~~ .. žemės .. ir .. protėvių .. kultū .. ^{žinajimo} .. ~~kuris~~ .. ~~kuris~~ ..
 .. Žmogus .. begalis .. gyventi .. atirashty .. ~~kuris~~ .. ~~kuris~~ ..
 tai .. nedaloma .. ~~kuris~~ .. ~~kuris~~ .. elementas .. ~~kuris~~ .. ~~kuris~~ ..
 .. ~~kuris~~ .. ~~kuris~~ .. ~~kuris~~ .. ~~kuris~~ .. ~~kuris~~ .. ~~kuris~~ ..
 .. ~~kuris~~ .. ~~kuris~~ .. ~~kuris~~ .. ~~kuris~~ .. ~~kuris~~ .. ~~kuris~~ ..

" Delobalizistas"
 Žmonis
 aprašymu
~~kuris~~

.je... melžūsi... visi... kvarta... Svarakhs... ne... ^{parstato} architektūras... gro-
 žis, a... žmonių... pamokslavimas, ~~ta~~ jį... viešybė... Tautiečių... vie-
 nija... ⁿ ~~kvarta~~ ^{Čia} ~~kvarta~~ ^v ~~kvarta~~ ^{is} antojų... ~~kvarta~~ ^{kvarta} kvartojų... ^{kvarta} kvartojų...
 Kurianis... patyčioje... lyrinis... subjektas... ~~kvarta~~ ^{kvarta} kvartojų... ~~kvarta~~ ^{kvarta} kvartojų...
~~kvarta~~ ^{kvarta} kvartojų... kad... ~~kvarta~~ ^{kvarta} kvartojų... ~~kvarta~~ ^{kvarta} kvartojų... ~~kvarta~~ ^{kvarta} kvartojų... ^{Armeniai} kvartojų...
 heheinta, kad... ja... gypė... patėmiais... bei... išgyrė... deimiais...
 Mironis... eilėraštis... pasako, kad... laikinai... tam... reikšmian-
 gas... ~~kvarta~~ ^{kvarta} kvartojų... ~~kvarta~~ ^{kvarta} kvartojų... ~~kvarta~~ ^{kvarta} kvartojų... ~~kvarta~~ ^{kvarta} kvartojų...
 gyvintų... kalbė...
 Tautinė... Tapatybė... labai... svarbi... laikinai... asmenis... gy-
 venime... ~~kvarta~~ ^{kvarta} kvartojų... ~~kvarta~~ ^{kvarta} kvartojų... ~~kvarta~~ ^{kvarta} kvartojų... ~~kvarta~~ ^{kvarta} kvartojų... ^{simku} kvartojų...
~~kvarta~~ ^{kvarta} kvartojų... ~~kvarta~~ ^{kvarta} kvartojų... ~~kvarta~~ ^{kvarta} kvartojų... ~~kvarta~~ ^{kvarta} kvartojų... ~~kvarta~~ ^{kvarta} kvartojų... ~~kvarta~~ ^{kvarta} kvartojų...
 jos... ~~kvarta~~ ^{kvarta} kvartojų... ~~kvarta~~ ^{kvarta} kvartojų... ~~kvarta~~ ^{kvarta} kvartojų... ~~kvarta~~ ^{kvarta} kvartojų... ~~kvarta~~ ^{kvarta} kvartojų...
 kvarta... ~~kvarta~~ ^{kvarta} kvartojų... ~~kvarta~~ ^{kvarta} kvartojų... ~~kvarta~~ ^{kvarta} kvartojų... ~~kvarta~~ ^{kvarta} kvartojų... ~~kvarta~~ ^{kvarta} kvartojų...
 kvarta... ~~kvarta~~ ^{kvarta} kvartojų... ~~kvarta~~ ^{kvarta} kvartojų... ~~kvarta~~ ^{kvarta} kvartojų... ~~kvarta~~ ^{kvarta} kvartojų... ~~kvarta~~ ^{kvarta} kvartojų...

Więszość zdających zrozumiała załączone do arkusza teksty. Sformułowała określenie problemu zgodne z tekstem i pełne. Jednak tylko część w sposób wyczerpujący, trafny i pogłębiony potrafiła odnieść się do określonego problemu. Kryteria A i B w przypadku tego typu wypowiedzi argumentacyjnej trudno rozdzielić, ponieważ to, jak maturzysta rozumiał tekst, warunkowało jego stanowisko wobec problemu i uzasadnienie tego stanowiska.

Wśród zdających egzamin z języka litewskiego na poziomie rozszerzonym za poprawność językową maksymalną liczbę punktów otrzymało 53%, a za poprawność zapisu – 64%.

Zadaniem maturzysty, który wybrał temat 2., było przedstawienie koncepcji interpretacji porównawczej dwóch tekstów poetyckich oraz uzasadnienie odczytania sensów obu utworów. Niezależnie od wyboru tematu zdający pisali wypracowanie o charakterze argumentacyjnym liczące co najmniej 300 słów. Napisanie wyczerpującej analizy porównawczej dwóch tekstów poetyckich okazało się dla zdających umiarkowanie trudne.

Przykład 1. Wypracowanie, w którym zdający otrzymał maksymalną liczbę punktów za realizację poszczególnych kryteriów oceny.

Kaip galime pastebėti, Vinco Mykaločia-Putino ir Jankos Degutytės eilėraščiai „Kūpiotojėlis“ ir „Kūpiotojėlei“ labai skiriasi. Pirma ~~is~~ jų kilmė ir pačia ramima, ~~raštas~~ susisąvejinimas netiesiogiai, jaunyste, o antrame – kraupus vaizdas Lietuvos valdovas, už kurį kaltinamas yra Dievas. Mykaločia-Putino eilėraštyje išsagalų krepšinėsi su pagarka, nete bei ~~už~~ užpūsti, kurių trūksta eilėraštyje Jankos Degutytės eilėraštyje. Vinco Mykaločia-Putino eilėraštyje Dievas ~~vaizduojamas~~ yra vaizduojamas

kaip savo valia nužudęs pas žmones „Kūpiotojėlis“ parduotuvė, o eilėraštyje „Kūpiotojėlei“ šie paminklai vaizduojami kaip žmogaus, ~~ilgsto~~ vaizdas, kuris verda Dievą, ilgsto vaizdas. Eilėraštyje „Kūpiotojėlis“ parodomas yra ^{kas gyvuli} opijonai – šiltesis žvairgėdas, šiesi neties, o eilėraštyje „Kūpiotojėlei“ – mitis i gedulas, Ilgčiai sunedėjo, Dievo verda“, ~~dys~~ paukščiai sustingę – / Kūpiotai laukios“

Kaip matome, Vinco Mykaločia-Putino ir Jankos Degutytės eilėraščių „Kūpiotojėlis“ ir „Kūpiotojėlei“ parašymas yra klaidinantis kilmė eilėraštyje ~~je~~ kūpiotojėlių paminklų parataty mo ietajė yra ~~ušta~~, kurioje galime galime pajusti Dievą, padūmati, o antrame eilėraštyje yra tai gedulo žaibai – nemerisai paminklai atminti išversta i slobę žmones. Eilėrašties „Kūpiotojėlis“ yra kupras optimistiškumo, meilės Dievi, bei tikėjimo o ateitimi, o eilėrašties „Kūpiotojėlei“ – randa, kurioje kaltinamas Dievas ir žeminamas Dievas ~~už~~ ^{ta} už nelaimes, mo kurių ~~užpūnguoja~~ savo tikinčiųjų.

Zdający, którzy podjęli się napisania analizy porównawczej utworów lirycznych zaprezentowali zróżnicowany poziom umiejętności analitycznych. Uzyskiwali maksymalną liczbę punktów za prezentację koncepcji porównania tekstów (niesprzeczna z utworami i spójna), ale mieli problem z sfunekjonalizowaną analizą środków stylistycznych oraz budowaniem toku argumentacyjnego.

Język kaszubski

Poziom rozszerzony

1. Opis arkusza

Arkusz egzaminacyjny z języka kaszubskiego na poziomie rozszerzonym składał się z zadań sprawdzających umiejętności wykonywania na tekście nieliterackim operacji dowodzących jego rozumienia na różnych poziomach, zadania sprawdzające umiejętność pracy z tekstem kaszubskim i przełożenia go na język polski oraz zadania polegające na napisaniu wypracowania. Do tekstu Jana Dosza *Czë biblioteczi dobrze służą Tarczënie?* odnosiły się 2 zadania otwarte krótkiej odpowiedzi i 3 zadania zamknięte; do tekstu *Karaòke pò kaszëbskù. Ùdba w robòce* Tomasza Fopki – 2 zadania otwarte krótkiej odpowiedzi i 2 zadania zamknięte. Umiejętności rozumienia i tłumaczenia sprawdzał fragment tekstu Sławomira Lewandowskiego *Chalupy welcome to...* Wypracowanie należało napisać na jeden z dwóch danych do wyboru tematów: temat 1. wymagał napisania wypowiedzi argumentacyjnej związanej z dołączonym fragmentem tekstu Eugeniusza Pryczkowskiego *Òbrzãdowi rok na Kaszëbach – dzysdnia. Próba pòdsëmòwaniò*, temat 2. zawierał polecenie napisania interpretacji porównawczej wierszy (postawienia tezy interpretacyjnej i jej uzasadnienia) Bożeny Ugowskiej (bez tytułu) i Doroty Wilczewskiej *Czas. Za poprawne wykonanie wszystkich zadań zdający mógł uzyskać maksymalnie 63 punkty.*

Zadania w arkuszu egzaminacyjnym sprawdzały wiadomości oraz umiejętności ujęte w podstawie programowej języka kaszubskiego w czterech obszarach: II. Rozumienie wypowiedzi ustnych i pisemnych o tematyce związanej z życiem codziennym i omawianą lekturą, III. Tworzenie wypowiedzi ustnych w języku kaszubskim oraz wypowiedzi pisemnych w języku kaszubskim i polskim; posługiwanie się rozwiniętym zasobem środków językowych (leksykalnych, gramatycznych, ortograficznych oraz fonetycznych), IV. Przetwarzanie tekstu sformułowanego w języku kaszubskim pisemnie, V. Analiza i interpretacja tekstów kultury.

2. Dane dotyczące populacji zdających

Tabela 1. Zdający rozwiązujący zadania w arkuszu standardowym*

Liczba zdających		24
Zdający rozwiązujący zadania w arkuszu standardowym	z liceów ogólnokształcących	12
	z techników	12
	ze szkół na wsi	6
	ze szkół w miastach do 20 tys. mieszkańców	9
	ze szkół w miastach od 20 tys. do 100 tys. mieszkańców	9
	ze szkół w miastach powyżej 100 tys. mieszkańców	0
	ze szkół publicznych	24
	ze szkół niepublicznych	0
	kobiety	22
	mężczyźni	2
	bez dysleksji rozwojowej	22
	z dysleksją rozwojową	2

* Dane w tabeli dotyczą wszystkich tegorocznych absolwentów.

Tabela 2. Zdający rozwiązujący zadania w arkuszach dostosowanych

Zdający rozwiązujący zadania w arkuszach dostosowanych	z autyzmem, w tym z zespołem Aspergera	0
	słabowidzący	0
	niewidomi	0
	słabosłyszący	0
	niesłyszący	0
	ogółem	0

3. Przebieg egzaminu

Tabela 3. Informacje dotyczące przebiegu egzaminu

Termin egzaminu		23 maja 2018	
Czas trwania egzaminu		180 minut	
Liczba szkół		8	
Liczba zespołów egzaminatorów		1	
Liczba egzaminatorów		2	
Liczba obserwatorów ¹¹ (§ 8 ust. 1)		0	
Liczba unieważnień ¹²	w przypadku:		
	art. 44zzv pkt 1	stwierdzenia niesamodzielnego rozwiązywania zadań przez zdającego	0
	art. 44zzv pkt 2	wniesienia lub korzystania przez zdającego w sali egzaminacyjnej z urządzenia telekomunikacyjnego	0
	art. 44zzv pkt 3	zakłócenia przez zdającego prawidłowego przebiegu egzaminu	0
	art. 44zzw ust. 1.	stwierdzenia podczas sprawdzania pracy niesamodzielnego rozwiązywania zadań przez zdającego	0
	art. 44zzy ust. 7	stwierdzenie naruszenia przepisów dotyczących przeprowadzenia egzaminu maturalnego	0
	art. 44zzy ust. 10	niemożność ustalenia wyniku (np. zaginięcie karty odpowiedzi)	0
Liczba wglądów ¹² (art. 44zzz)		0	
Liczba prac, w których nie podjęto rozwiązania zadań		0	

¹¹ Na podstawie rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 21 grudnia 2016 r. w sprawie szczegółowych warunków i sposobu przeprowadzania egzaminu gimnazjalnego i egzaminu maturalnego (Dz.U. z 2016 r., poz. 2223, ze zm.).

¹² Na podstawie ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (tekst jedn. Dz.U. z 2018 r., poz. 1457, ze zm.).

4. Podstawowe dane statystyczne

Tabela 4. Wyniki zdających – parametry statystyczne*

Zdający	Liczba zdających	Minimum (%)	Maksimum (%)	Mediana (%)	Modalna (%)	Średnia (%)	Odchylenie standardowe (%)
ogółem	24	-	-	-	-	-	-
w tym:							
z liceów ogólnokształcących	12	-	-	-	-	-	-
z techników	12	-	-	-	-	-	-

* Dane dotyczą tegorocznych absolwentów, którzy przystąpili do wszystkich egzaminów obowiązkowych. Parametry statystyczne są podane dla grup liczących 30 lub więcej zdających.

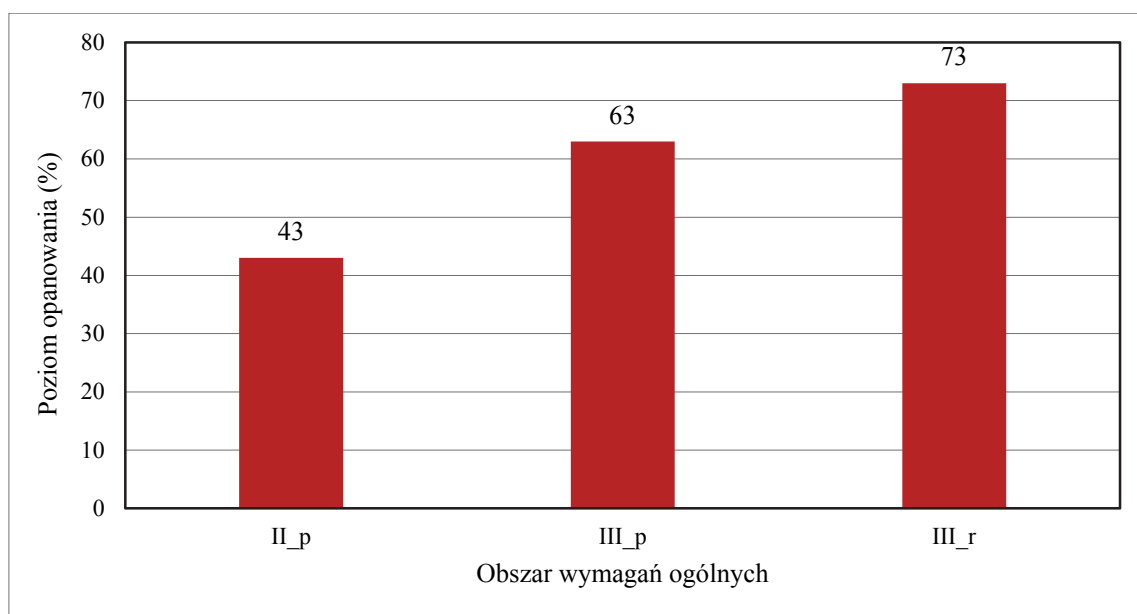
Poziom wykonania zadań

Tabela 5. Poziom wykonania zadań

Nr zad.	Wymaganie ogólne	Wymaganie szczegółowe Zdający:	Poziom wykonania zadania (%)
1.	II. Rozumienie wypowiedzi pisemnych o tematyce związanej z życiem codziennym i omawianą lekturą; wykorzystanie informacji w nich zawartych.	2.6) odczytuje sens tekstów publicystycznych, uwzględniając zawarte w nich informacje.	38
2.	II. Rozumienie wypowiedzi pisemnych o tematyce związanej z życiem codziennym i omawianą lekturą; wykorzystanie informacji w nich zawartych.	2.4) odczytuje sens tekstu a w nim grup zdań uporządkowanych w akapicie.	33
3.	II. Rozumienie wypowiedzi pisemnych o tematyce związanej z życiem codziennym i omawianą lekturą; wykorzystanie informacji w nich zawartych.	2.4) odczytuje sens tekstu a w nim znaczenia wyrazów, potrafi objaśnić ich sens na tle całości.	63
4.	II. Rozumienie wypowiedzi pisemnych o tematyce związanej z życiem codziennym i omawianą lekturą; wykorzystanie informacji w nich zawartych.	2.4) odczytuje sens tekstu a w nim znaczenia wyrazów, potrafi objaśnić ich sens na tle całości.	4

5.	II. Rozumienie wypowiedzi pisemnych o tematyce związanej z życiem codziennym i omawianą lekturą; wykorzystanie informacji w nich zawartych.	2.5) streszcza tekst.	56
6.	II. Rozumienie wypowiedzi pisemnych o tematyce związanej z życiem codziennym i omawianą lekturą; wykorzystanie informacji w nich zawartych.	2.3) rozpoznaje cechy gatunkowe omawianych tekstów.	38
7.	II. Rozumienie wypowiedzi pisemnych o tematyce związanej z życiem codziennym i omawianą lekturą; wykorzystanie informacji w nich zawartych.	2.6) odczytuje sens tekstów publicystycznych, uwzględniając zawarte w nich informacje.	25
8.	II. Rozumienie wypowiedzi pisemnych o tematyce związanej z życiem codziennym i omawianą lekturą; wykorzystanie informacji w nich zawartych.	2.4) odczytuje sens tekstu, a w nim znaczenia wyrazów, potrafi objaśnić ich sens na tle całości.	21
9.	II. Rozumienie wypowiedzi pisemnych o tematyce związanej z życiem codziennym i omawianą lekturą; wykorzystanie informacji w nich zawartych.	2.6) odczytuje sens tekstów publicystycznych, uwzględniając zawarte w nich informacje.	67
12.	IV. Przetwarzanie tekstu sformułowanego w języku kaszubskim pisemnie.	4.2) przekazuje w języku polskim główne myśli lub wybrane informacje z tekstu w języku kaszubskim.	73
13.	III. Tworzenie wypowiedzi pisemnych w języku kaszubskim i polskim; posługiwanie się rozwiniętym zasobem środków językowych (leksykalnych, gramatycznych, ortograficznych oraz fonetycznych). V. Analiza i interpretacja tekstów kultury.	3.4) tworzy samodzielną wypowiedź argumentacyjną według podstawowych zasad logiki i retoryki (stawia tezę lub hipotezę, dobiera argumenty, porządkuje je, hierarchizuje, dokonuje ich selekcji pod względem użyteczności w wypowiedzi, podsumowuje, dobiera przykłady ilustrujące wywód myślowy, przeprowadza prawidłowe wnioskowanie). 5.2) rozpoznaje problematykę utworu; 5.4) wskazuje zastosowane w utworze językowe środki artystycznego wyrazu oraz inne wyznaczniki poetyki danego utworu (z zakresu podstaw wersyfikacji, kompozycji) i określa ich funkcje; 5.4) R. przeprowadza interpretację porównawczą utworów literackich; 5.7) rozpoznaje sposoby kreowania bohatera i świata	63

	<p>przedstawionego (sytuacja liryczna);</p> <p>5.8) rozpoznaje podstawowe motywy, aluzje literackie, symbole kulturowe i znaki tradycji oraz określa ich funkcje w utworze; rozpoznaje retoryczną organizację wypowiedzi;</p> <p>5.9) wykorzystuje w interpretacji elementy znaczące dla odczytania sensu utworu (tytuł, podtytuł, puenta, kompozycja, słowa-klucze, motto); konteksty literackie, kulturowe;</p> <p>5.11) dostrzega obecne w utworach literackich oraz innych tekstach kultury wartości regionalne, narodowe i uniwersalne.</p>	
--	--	--

Wykres 2. Poziom wykonania zadań w obszarze wymagań ogólnych

Komentarz

1. Analiza jakościowa zadań

Zadania w części testowej

Część I egzaminu pisemnego z języka kaszubskiego na poziomie rozszerzonym obejmowała rozwiązanie dwóch wiązek zadań sprawdzających rozumienie tekstów źródłowych i sprawdzała umiejętności wykonywania różnych działań na tekście cudzym, dotyczących przede wszystkim świadomości językowej zdających oraz redagowania streszczenia.

Stopień opanowania umiejętności sprawdzanych w zadaniach

Zadania 1.–6.

Pierwsza wiązka zadań odnosiła się do tekstu *Czë biblioteczi dobrze służą Tatczëznie?* Jana Dosza. Problematyka tekstu dotyczyła roli bibliotek w krzewieniu kaszubskiego piśmiennictwa, jej zrozumienie było podstawą do rozwiązania zadań 1.–5. sprawdzających umiejętności z II obszaru podstawy programowej.

Rozumienie sensów tekstu na różnych jego poziomach

Zadanie 1. stanowiło wprowadzenie do analizy tekstu i wymagało odczytania jego sensu. Zadanie miało charakter zamknięty i okazało się dla zdających trudne (poziom wykonania – 38%). Aby otrzymać jeden punkt, należało wskazać trzy poprawne odpowiedzi. Większość zdających udzieliła jednej bądź dwóch poprawnych odpowiedzi. Część zdających nie zrozumiała leksyki zawartej w tekście, co uniemożliwiało poprawne rozwiązanie zadania. Ten sam problem dotyczył zadania 2.

W zadaniu 2., zamkniętym, sprawdzającym zrozumienie głównej myśli drugiego akapitu należało ocenić prawdziwość podanych informacji. To zadanie również dla zdających okazało się trudne (poziom wykonania – 33%).

Zadanie 3. chociaż było skomponowane według formuły zadania zamkniętego z możliwością wyboru jednej poprawnej odpowiedzi, sprawiło zdającym trudność wynikającą głównie z tego, że pytanie odnosiło się do wyboru znaczenia przytoczonego związku frazeologicznego, z czym zdający mają niestety trudności. Frazeologia nie jest im bliżej znana, mieści się w obrębie leksyki nieużywanej na co dzień. Zadanie było dla zdających umiarkowanie trudne (poziom wykonania – 63%).

Zadanie 4. – było to dla zdających najtrudniejszym zadaniem w arkuszu (poziom wykonania – 4%). Wymagało znajomości leksyki kaszubskiej i polegało na podaniu synonimów dwóch występujących w tekście słów i jednego wyrażenia. Wyrażenie *büten szëkù* dotyczy sfery słów rzadko używanych w toku nauki. Z dwoma pozostałymi słowami zdający w większości sobie poradzili, ale za całość zadania, czyli za trzy dobrze wybrane odpowiedzi, mogli uzyskać 1 punkt.

2. Problem „pod lupą”

Streszczenie

Zadanie 5. polegało na napisaniu streszczenia przytoczonego tekstu o objętości 40–60 słów, to ograniczenie raczej wszyscy wypełnili. Zadanie było dla zdających umiarkowanie trudne (poziom wykonanie – 56%). Zwięzłe przedstawienie treści artykułu przysporzyło maturzystom wielu problemów. Brak dbałości o spójność zdaniową, nieumiejętność zachowania ciągłości wywodu, nieumiejętność zapisania ogólnej konkluzji, która wywód zamyka, to najczęstsze problemy, jakie mieli tegorocznymi maturzyści. Niżej przedstawiono streszczenie w pełni poprawne oraz przykłady streszczeń z typowymi błędami popełnianymi przez zdających.

Przykład 1. Streszczenie w pełni poprawne – 3 punkty. Zdający mieści się w obrębie wskazanej liczby słów, zastosował adekwatny do formy wypowiedzi poziom uogólnienia tekstu, streszczenie jest logicznie i spójne.

Ni ma... możnoscë, iekë zachòwac kaszëbskã
mòwã bez rozwiã pismieniznë. Kaszëbi më chcą
czëtać, abò më rozmiejã czëtać pò kaszëbskù.
W szkole tego sã më ùmiejã. Kaszëbi më kùpiwajã
kaszëbsczã ksiãżkã. Tnebe do zëc do te, bë
nowã literaturã pòwtòrnã. Jim micy je do kòrdù,
jim micy do sã mestròd micy mészã perlòw.
Obò mészã mészãcich je dbaòta ò kulturã.
W to pòwinne sã mészãc instytucje kulturë i
ò swiète. ~~Kszëbi pniãkòdë kòscérstò bibliotek
kò miastòwò.~~

Przykład 2. Zdający mieści się w wyznaczonym przedziale słów, ze streszczenia wynika, jaki jest temat tekstu i co na ten temat powiedziano w tekście, jednak nastąpiły pewne zaburzenia dotyczące poziomu uogólnienia – 2 punkty.

Tekst ~~opowiada~~ opowiada o znaweni kaszebszi
pismieniznė dla kaszebsu. Autor ~~ma~~ twierdzi że
kòzdi kaszeba pòwiniē ~~znajomym~~ ~~zomaj~~ a wozmiel
uētac ~~na~~ kaszebską pismieniznė. ~~Wszak~~ ^{wcześnie} wpływ na
rozwoj pismieniznė mają biblioteki. Wiący bibliotek
pòwiniē udostāpnial kaszebski ksziki ~~abò~~ ^{złoty} lėdce
mògli uētac i pòznowac pòmieniznė kaszebską.
Bò lėdce sō nauca uētac pò kaszebski ~~człowiek~~
~~Wszak~~ ^{Wszak} bėdę mieli mòlewozc dostac jakis
kaszebską ksziką na pniemio w biblioteki.

Przykład 3. Zdający ogólnie zarysowuje temat poruszany w tekście, jednak występują zaburzenia dotyczące poziomu uogólnienia, brak w streszczeniu odwołania do głównej treści tekstu, kolejne części wypowiedzi nie wiążą się w logiczną całość – 1 punkt.

Kaszebi nie chcą, abò nie wozmiel cztac pò kaszebski, w
szkòle nie ucza sã i nie ucze. Kaszebszi kultura zomkò i
to je wioldzi problem. Kòzdi, chto na kaszebsk mieszkò pòwiniē
elbac ò jãzek kaszebski. Pòmogaja w tim autony, ehternie pisze
w jãzoku kaszebskim. Staraje sã pòkòzoc, że to je kawa marne.
Regionalnych kszik je dno, ale cte to je ~~to~~ dno?

Przykład 4. Zdający nie pisze streszczenia własnymi słowami, ale przytacza zdania przepisane z kolejnych akapitów tekstu. Takiej realizacji zadania nie można uznać za samodzielnie napisane streszczenie tekstu – 0 punktów.

Ni ma mòlnoscė, i chci zachowac kaszebską mowã bez
wzuzijac pismieniznė, le pak za jã wozujac skòwno kaszebski nic
chczę uētac abò nie wozmiel uētac pò kaszebski
kòwno tuda dżicć chci te bė nowa lėtatura
pòwstòwa ale trzeba dżicć do to bė scto midkò lėdki
Ròwno bėlnė je digitalizowanė. Stò wch kszikòw kaszebskich
u dżicć je dno, nicht nic wliwio. Z dno sã nawetka 7
wòzmiel ze tego wszitkogo je dno lėk. Ale nie to je dno,
Nie! Pniel wszitkim w to kaszebskie dżelawic wscitò za
mno bibliotekòw

Zadania 6.–10.

Druga wiązka zadań odnosiła się do tekstu Tomasza Fopki *Karaòke pò kaszëbskù. Ùdba w robòce*. Zrozumienie tekstu było podstawą do rozwiązania zadań 6.–10. sprawdzających umiejętności z II obszaru podstawy programowej.

Świadomość językowa i stylistyka

Zadanie 6. wymagało rozpoznania użytych w tekście środków językowych i rozpoznania jego gatunku. Okazało się ono dla zdających zadaniem trudnym (poziom wykonania – 38%). Zdający w większości nie wykazali się wiedzą dotyczącą cech gatunkowych tekstu, pojawiającą się już na trzecim etapie edukacyjnym. Dziewięć osób udzieliło pełnej odpowiedzi na to pytanie (mniej niż połowa), cztery – podały gatunek, nie określając dla niego wymaganej jednej cechy gatunkowej, pozostali nie udzielili odpowiedzi bądź formułowali błędne odpowiedzi. Zdecydowanie najwięcej trudności przysporzyło zdającym podanie cech gatunkowych.

Struktura tekstu

W zadaniu 7. zamkniętym, należało przyporządkować podane tytuły do poszczególnych akapitów. Wymagało ono odczytania tekstu na poziomie znaczeń i struktury oraz wnioskowania i było dla zdających trudne (poziom wykonania – 25%). Tytuły zostały tak skonstruowane, że należało najpierw dobrze przeanalizować ich znaczenia, bo nie powielały słownictwa zastosowanego w tekście, a następnie wybrać odpowiedź. Zdający otrzymywał punkt po wskazaniu wszystkich trzech poprawnych odpowiedzi.

Rozumienie tekstu na poziomie znaczeń

Zadanie 8. było dla zdających trudne (poziom wykonania – 21%). W tym zadaniu należało wyjaśnić swoimi słowami wyraz *brëkòwnik*; o którym była mowa w tekście. Znaczenie tego słowa można było wyczytać z tekstu, nie znając go z autopsji. Najwięcej kłopotów sprawiło zdającym sformułowanie poprawnego krótkiego wyjaśnienia w języku kaszubskim.

W zadaniu 9. należało wybrać informacje zgodne z sensem tekstu. Zadanie sprawdzało umiejętność rozumienia tekstu, jego znaczeń jawnych, jak i ukrytych. Za wskazanie czterech poprawnych odpowiedzi uczeń otrzymywał 2 punkty, za wskazanie trzech – 1 punkt. Sześć osób nie uzyskało punktów (poziom wykonania – 67%). Część zdających nie zrozumiała leksyki zawartej w tekście, co uniemożliwiało jego zrozumienie i poprawne rozwiązanie zadania.

Zadanie 10. – tłumaczenie tekstu z języka kaszubskiego na język polski

Zadanie 10. było dla maturzystów łatwe (poziom wykonania – 73%). Maturzyści poprawnie odczytywali tekst, rozumieli poszczególne wyrazy, frazeologizmy i całe frazy. Dobrze radzili sobie z całościowym rozumieniem tekstu, jak i poszczególnych struktur gramatycznych. Nie mieli większych kłopotów z rozumieniem znaczenia elementów spajających oraz czynną znajomością leksyki. Najwięcej problemów zdającym przysporzyła leksyka nieużywana w języku codziennym, czy też wyrazy tworzone na użytek codziennej komunikacji (w tym neologizmy, np. *oczëwidno*).

Zadanie 11. – wypracowanie

Zadania egzaminacyjne na poziomie rozszerzonym sprawdzały umiejętność analizy i interpretacji tekstu o tematyce kulturowej, umiejętność analizy i interpretacji porównawczej tekstów literackich a także umiejętność tworzenia własnego tekstu. Tematy wypracowań odnosiły się do utworów niewymienionych w informatorze.

Maturzyści mieli do wyboru jedną spośród dwóch form wypowiedzi: wypowiedź argumentacyjną, która mogła przybrać formę rozprawki, szkicu krytycznego lub eseju oraz interpretację porównawczą dwóch utworów literackich.

Temat 1. Co może wspierać zachowanie i rozwój kaszëbsczi tożsamość? Rozważ problem na spòdlim pòdònégò tekstu i jinèch tekstów kùlturè. Twòja robòta miałabè miec co nòmni 300 słów.

Przedmiotem interpretacji był tekst Eugeniusza Pryczkowskiego *Òbrzãdowi rok na Kaszëbach – dzysdnia. Próba pòdsëmòwaniò*

Temat 1. był tak skonstruowany, że pozwalał zdającemu na szerszą wypowiedź. Zdający nie mieli kłopotów z wyborem tezy i jej argumentacji. Pisanie na temat każdej tożsamości (nie tylko kaszubskiej) może się odbywać według utartych schematów, ale także daje wciąż nowe możliwości interpelacji. Jest to jedno z istotniejszych zagadnień związanych z egzystencją człowieka, chętnie poruszane w różnych utworach tekstach kultury. Zatem zdający mógł się posłużyć bogatym zasobem źródeł potwierdzających tezę. Zadaniem zdającego było zrozumienie sensu załączonego fragmentu, określenie jego problematyki i wykorzystanie jej w wywodzie argumentacyjnym na potwierdzenie swojego stanowiska. Do kolejnych argumentów zdający miał wykorzystać inne teksty kultury. Zdający odwoływali się do sztandarowych tekstów literackich, w tym powieści A. Majkowskiego *Żécé i przigòdë Remùsa*.

Z realizacją kryterium oceny A, B i C zdający poradzili sobie wystarczająco. Mniej punktów uzyskali za kompozycję, spójność lokalną, poprawność językową oraz poprawność zapisu.

Temat 2. Dokònòj przërównawczi interpretacji pòdònéch dokazów. Twòja robòta miałabè miec co nòmni 300 słów.

Zadaniem maturzysty, który wybrał temat 2. było przedstawienie koncepcji interpretacji porównawczej dwóch tekstów poetyckich Doroty Wilczewskiej *Czas* oraz Bożeny Ugowskiej o tym samym tytule oraz uzasadnienie odczytania sensów obu utworów. Niezależnie od wyboru tematu zdający pisali wypracowanie o charakterze argumentacyjnym liczące co najmniej 300 słów. Napisanie wyczerpującej analizy porównawczej dwóch testów poetyckich okazało się dla zdających umiarkowanie trudne.

Motywy spajającym oba utwory była podobna koncepcja czasu, natomiast inne były sposoby poetyckiego obrazowania. Przyjmowano różne koncepcje interpretacyjne. Większość piszących interpretację porównawczą poradziła sobie z przyjęciem założenia interpretacyjnego, które wskazywało na zrozumienie wspólnych sensów obu wierszy. Wszyscy podejmujący to zadanie trafnie wskazali, że elementem wiążącym jest czas, jego przemijanie. Wspólną dominantą tematyczną była nieuchronność upływu czasu i nierówna walka człowieka z tym faktem. W każdym jednak z utworów poetki osiągnęły swoje zamierzenia stosując inne środki artystycznego wyrazu. I tu główny problem realizujących ten temat. Uczniowie w większości nie mają funkcjonalnej wiedzy z poetyki. Dlatego też analiza porównawcza utworów zostaje sprowadzona jedynie do opisu treści. Uzasadnienie powinno zawierać argumenty wyprowadzone zarówno z analizy i interpretacji każdego z tekstów, jak i z kontekstów interpretacyjnych (np. historycznoliterackiego, historycznego, biograficznego, filozoficznego, kulturowego) pogłębiających odczytane sensy utworów. Niektórzy zdający nie przeprowadzili pogłębionej analizy utworów. Jest to w zasadzie powtarzający się od lat mankament – uczniowie mają zbyt małą wiedzę z poetyki, nie potrafią też odczytywać funkcji środków artystycznych lub nie widzą potrzeby wspomnienia o tym.

Język łemkowski

Poziom rozszerzony

1. Opis arkusza

Egzamin z języka łemkowskiego na poziomie rozszerzonym polegał na napisaniu wypracowania na jeden z dwóch danych do wyboru tematów. Temat 1. wymagał napisania wypowiedzi argumentacyjnej związanej z fragmentem tekstu Nestora Repely *Жый так, як я вчу, а не так – як я жыю*, natomiast temat 2. – napisania interpretacji porównawczej wierszy (postawienia tezy interpretacyjnej i jej uzasadnienia): *До Краю ненароджыня* Petra Murianki i *Поворот* Bohdana Ihora Antonycza. Za napisanie wypracowania zdający mógł otrzymać 40 punktów.

Zadanie w arkuszu egzaminacyjnym sprawdzało wiadomości oraz umiejętności ujęte w podstawie programowej języka mniejszości etnicznej (poziom rozszerzony) w czterech obszarach: I. Zrozumienie własnego dziedzictwa narodowego lub etnicznego; II. Odbiór wypowiedzi i wykorzystanie zawartych w nich informacji; III. Tworzenie wypowiedzi; IV. Analiza i interpretacja tekstów kultury. Zdających obowiązywały również wymagania z poziomu podstawowego oraz z wcześniejszych etapów edukacyjnych (szkoła podstawowa, gimnazjum).

Egzamin z języka łemkowskiego zdawała jedna osoba.

Wnioski i rekomendacje

1. W zadaniach testowych z języków mniejszości oraz języka kaszubskiego najczęściej kłopotów sprawiło zdającym wyszukiwanie i analiza informacji złożonych, dostrzeganie powiązań między informacjami oraz wnioskowanie na podstawie przesłanek zawartych w tekstach nieliterackich.
2. W zakresie świadomości językowej problemem dla zdających jest rozpoznawanie funkcji w tekście określonych środków językowych oraz funkcjonalna analiza języka tekstów publicystycznych. Tego typu zadania sprawiają kłopoty zdającym ze wszystkich języków mniejszości i na ten aspekt świadomości językowej, czyli na umiejętności rozpoznawania specyfiki gatunku, stylu, która wynika z określonego ukształtowania językowego tekstu, należy zwrócić szczególną uwagę w toku nauki szkolnej.
3. Większość zdających sprostała wymaganiu napisania wypowiedzi o charakterze argumentacyjnym w języku ojczystym. I o ile zdecydowana większość piszących potrafiła zająć stanowisko wobec problemu postawionego w poleceniu na poziomie podstawowym oraz rozpoznać i odtworzyć problem poruszony przez autora tekstu zamieszczonego w arkuszu na poziomie rozszerzonym, o tyle pogłębione uzasadnienie postawionej tezy sprawiało maturzystom kłopot. Powierzchność interpretacji występowała na obu poziomach. Wydaje się więc, że szczególnie nacisk należy położyć na kształcenie umiejętności formułowania trafnych, popartych przykładami argumentów i budowania z nich logicznego wyводу.
4. Wciąż trudność maturzystom sprawia interpretacja tekstu poetyckiego na poziomie podstawowym oraz interpretacja porównawcza na poziomie rozszerzonym. Chodzi o uargumentowanie koncepcji interpretacyjnej. Brak sprawności w odczytywaniu znaczeń przenośnych, niewielka znajomość symboli i kontekstów kulturowych sprawia, że skomponowanie uporządkowanej wypowiedzi z pogłębioną argumentacją wciąż pozostaje dla zdających trudnym wyzwaniem.
5. W dalszym ciągu dla zdających – na obu poziomach – problemem są braki w zakresie sprawności językowej. Najniższe oceny w tegorocznej edycji zdający otrzymali za poprawność językową oraz poprawność zapisu. Na poprawę poziomu językowego, w tym zwiększanie zasobów leksykalnych poszczególnych języków narodowych, należy zwrócić szczególną uwagę, ponieważ zaburzenia językowe mają duży wpływ na konstruowanie toku argumentacyjnego – nieprzestrzeganie reguł składniowych i interpunkcyjnych bardzo często uniemożliwia komunikatywne przedstawienie własnego stanowiska i jego uzasadnienie.